

STORTINGET

Innst. 244 S

(2018–2019)

Innstilling til Stortinget
fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Dokument 8:240 S (2017–2018)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kari Elisabeth Kaski og Petter Eide om et langsiktig og helhetlig løft for Groruddalen og Oslo Sør

Til Stortinget

Sammendrag

I dokumentet fremmes følgende forslag:

1. Stortinget ber regjeringen, i statsbudsjettet for 2019, fremme forslag om å styrke det statlige bidraget til Groruddalssatsingen vesentlig samt utvide den til å inkludere Søndre Nordstrand.
2. Stortinget ber regjeringen inngå en langsiktig finansieringsavtale for områdesatsingen på minst ti år som gjensidig forplikter Oslo kommune og staten, og som understreker at forpliktelsen vil gå enda lenger frem i tid.
3. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en langsiktig finansieringsavtale som styrker idrettsanlegg, infrastruktur for fritidsaktiviteter og langsiktige driftstilskudd til idrettslag og lokal frivillighet i områder hvor fattigdommen blant barnefamilier og ungdomsledigheten er stor.
4. Stortinget ber regjeringen innføre en pott som idrettsklubber kan søke om penger fra, slik at de kan ansette ressurspersoner i idretten for å motvirke klasseskiller.
5. Stortinget ber regjeringen innføre en pott som Oslo kommune kan bruke til å redusere prisene og øke tilbudet ved kulturskolen i områder hvor det er mange familier som er fattige. Dette bør gjøres i samarbeid med Aktivitetsskolen.
6. Stortinget ber regjeringen gjeninnføre ordningen med universell gratis halvdagsplass i barnehagene i utsatte områder i Oslo.
7. Stortinget ber regjeringen gi Oslo kommune mulighet til å avskaffe kontantstøtte innenfor sitt område, hvor ressursene i stedet kan bli brukt til å få folk i arbeid, utdanning eller kvalifisering.
8. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om statlig finansierte ekstra barnehagelærere i kommunale barnehager i områder der mange av barna kommer fra lavinntektsfamilier.
9. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en språkmilliard for bedre norskopplæring til dem som trenger det, slik at flere får mulighet til å lykkes i norsk samfunns- og arbeidsliv.
10. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om et særskilt statlig lærerløft og om miljøarbeidere i skolen i områder med stor fattigdom.
11. Stortinget ber regjeringen snarest mulig foreslå opprettelse av et program for opprustning av bomiljøer. Bomiljøpakken på 50 mill. kroner (som byrådet i Oslo allerede er i gang med) inngår i dette, der barn og unge i belastede bomiljøer selv er med på å bestemme tiltak.
12. Stortinget ber regjeringen fremme forslag til hvordan Husbanken kan gi unge og lavtlønte muligheten til å komme seg lettere inn på boligmarkedet gjennom å etablere flere leie-til-eie-modeller, åpne for å gi startlån til flere og delt eierskap, hvor unge og lavtlønte får egenkapital til å kjøpe bolig mot at Husbanken får sin andel tilbake ved salg.
13. Stortinget ber regjeringen innføre en ungdomsga-

ranti som sikrer alle unge under 25 år rett til jobb, utdanning eller kvalifiseringstiltak i løpet av tre måneder.

14. Stortinget ber regjeringen gjennomgå finansieringen av andrelinjebarnevernet i Oslo kommune og sammen med kommunen for å sørge for at dette ikke underfinansieres.
15. Stortinget ber regjeringen øremerke midler til styrking av helsestasjoner i Groruddalen og Oslo Sør med god dekning av jordmødre.
16. Stortinget ber regjeringen snarest sikre permanent tilstedeværelse av politiet og tilstrekkelige politiresurser i de områder av Oslo hvor ungdomskriminaliteten er økende.
17. Stortinget ber regjeringen sørge for at de store byene i Norge har tilstrekkelige politiresurser, slik at politidistriktene kan ha varige og faste fagmiljøer med lokalkunnskap i utsatte områder for å drive forebygging av organisert kriminalitet, gjengproblematikk og familievold.
18. Stortinget ber regjeringen intensivere identifiseringen av pengestrømmene de kriminelle gjengene og lederne benytter, med mål om å begrense de kriminelle gjengenes hvitvasking, arbeidslivskriminalitet, kontantkjøp og pengetransport til opprinnelseslandene til gjengledernes familier.
19. Stortinget ber regjeringen vurdere sterkere bruk av lovhjemler til å gjøre beslag i store verdier og dyre gjenstander de kriminelle grupperingene besitter, og som de ikke kan godtgjøre at de har skaffet seg på lovlig vis.
20. Stortinget ber regjeringen sikre at politiet i større grad følger opp saker om trusler og forsøk på utpressing som de kriminelle miljøene er involvert i. Politiet bør i større grad benytte offentlig påtale i slike saker.»

Forslagsstillerne viser i dokumentet til at forskjellene øker i Norge, aller mest i byene.

Forslagsstillerne peker i dokumentet på en rekke utfordringer knyttet til flere sektorer.

Det pekes i dokumentet på at det er et nasjonalt ansvar å sikre gode levekår i storbyene og redusere forskjellene i Oslo.

Det vises til dokumentet for en nærmere beskrivelse av forslaget.

Komiteens behandling

Komiteen har i brev av 18. juni 2018 til Kommunal- og moderniseringsdepartementet ved statsråd Monica Mæland bedt om en vurdering av forslaget. Statsrådens uttalelse følger av vedlagte brev av 4. september 2018.

Komiteen har avholdt muntlig høring i saken 7. februar 2019.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Masud Gharakhani, Stein Erik Lauvås, Eirik Sivertsen og Siri Gåsemyr Staalesen, fra Høyre, Norunn Tveiten Benestad, Sigurd Hille, Mari Holm Lønseth og Olemic Thommessen, fra Fremskrittspartiet, Jon Engen-Helgheim og Kari Kjønnaas Kjos, fra Senterpartiet, Heidi Greni og Willfred Nordlund, fra Sosialistisk Venstreparti, lederen Karin Andersen, og fra Kristelig Folkeparti, Per Sverre Kvinlaug, viser til Representantforslag 240 S (2017–2018).

Komiteen viser til at det ble avholdt høring i saken 7. februar 2019 der Oslo kommune og Norske Boligbyggelags Landsforbund deltok.

Komiteen viser videre til at statsråden har gitt sine vurderinger av forslaget i brev 4. september 2018.

Komiteens generelle merknader

Komiteen viser til at forslagsstillerne ønsker et langsiktig og helhetlig løft for Groruddalen og Oslo Sør.

Forslagsstillerne viser til at det er et nasjonalt ansvar å sikre gode levekår i storbyene og redusere forskjellene i Oslo.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringen de siste årene har gjort en rekke kutt og endringer som rammer innbyggerne i Oslo, som hindrer at folk kommer seg ut av fattigdom, og som ikke bidrar til integrering og vellykkede lokalsamfunn. Det er behov for mer omfordelende skatter, et krafttak mot fattigdom i barnefamilier, en mer rettferdig boligpolitikk, en bedre integreringspolitikk og en skolepolitikk som utjevner forskjeller i stedet for å forsterke dem. Staten må stille opp for storbyene. Groruddalssatsingen og andre områdeløft har gitt gode bidrag og må videreføres. Det tar tiår å bygge ned strukturene som forsterker fattigdom og vanskelige levekår. Oslo trenger å få staten med som langsiktig partner i lokalsamfunnene.

Disse medlemmer vil påpeke viktigheten av områdesatsinger som metode for å skape gode bomiljø og trygge nabolag i områder med levekårsutfordringer.

Disse medlemmer vil fremheve at deres respektive partier siden 2005 har vært pådriver og motor for områdesatsinger i utsatte områder med levekårsutfordringer. Ekstra innsats fra stat og kommune i utvalgte nabolag i Oslo har hatt som mål å bidra til nærmiljøer der folk skal trives bedre. Lokale møteplasser er med på å skape trivsel og samhold i et nabolag. Regjeringspartiene har vært en bremsekloss i satsingen i Groruddalen. Tallenes tale er enkel: Den rød-grønne regjeringen tok initiativ overfor Oslo kommune om et felles løft for Gro-

ruddalen – og i 2007 kom avtalen i gang. Frem til 2014 hadde den rød-grønne regjeringen foreslått og Stortinget vedtatt en bevilgning på nesten 1 mrd. kroner til Groruddalen. Høyre i byrådet i Oslo foreslo og bystyret vedtok i samme periode 370 mill. kroner. Oslo fikk nytt byråd i 2015 – da ble brøken snudd på hodet. De siste årene av Groruddalssatsingen 2007–2016 foreslo respektive partier i byrådet å bevilge og bystyret vedtok mer enn Høyre i regjeringen foreslo å bevilge og Stortinget vedtok. Denne trenden forsetter inn i den nye Groruddalssatsingen 2017–2026. Byrådet har foreslått og fått vedtatt i bystyret mer enn det regjeringen har foreslått og Stortinget har vedtatt. I perioden 2007–2016 ble det gjennomført ca. 400 små og store prosjekter i Groruddalssatsingen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at en viktig erfaring fra Groruddalssatsingens ti første år (2007–2016) er at en områdesatsing som dette gir nye erfaringer og kunnskaper som har stor relevans og nytte for både stat og kommune. En områdesatsing krever en enhetlig koordinert bruk av både statlige og kommunale virkemidler innenfor ulike sektorer. Ekstraordinære midler gir rom for utprøving av nye virkemidler og arbeidsformer som er vanskeligere å få til over ordinære budsjetter.

Oslo kommune peker i sitt høringsbrev av 5. februar 2019 på tre kriterier for at en områdesatsing skal gi ønskede resultater:

«Arbeid med områdesatsinger må være faglig fundert og foregå systematisk over tid i nær dialog med lokalsamfunnet. Områdesatsinger er et virkemiddel som supplerer ordinær tjenesteproduksjon i en tidsavgrenset periode og som Oslo kommune mener bør brukes systematisk og i samarbeid med staten i særlig utsatte områder i storbyene. Særskilte virkemidler eller tiltak (flere fritidsklubber, økt politi etc.) kan gjerne supplere det langsiktige arbeidet i områdesatsinger, men kan ikke erstatte eller utgjøre en områdesatsing om man skal få til varige og gjennomgripende endringer.»

Med utgangspunkt i disse kriteriene vil komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet påpeke at flere av forslagene i Representantforslag 8:240 S (2017–2018) ikke er hensiktsmessige i et forslag om styrket områdesatsing. Videre vil disse medlemmer påpeke at flere av forslagene i Representantforslag 8:240 S (2017–2018) enten er gjennomført eller behandlet i Stortinget allerede.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at forslaget handler om et helhetlig og langsiktig løft og ikke kun om områdesatsinger, og viser til at Arbeiderpartiet selv har fremmet ulike slike forslag. Det kan derfor ikke brukes som argument mot Sosialistisk Venstrepartis forslag i denne saken at dette

forslaget tar for seg flere elementer i tillegg til områdesatsing. Disse forslagene burde det være mulig å ta stilling til.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti er opptatt av at innbyggerne i både by- og bygdekommuner skal ha gode levekår. Storbyutfordringer har vist at områdesatsingen i Groruddalen har vært viktig for å få startet opp og gjennomført nødvendige oppgraderinger av et boområde med store sosiale og miljømessige utfordringer.

Disse medlemmer er glade for at regjeringen på bakgrunn av tidligere resultater har undertegnet intensjonsavtaler om nye områdesatsinger for Groruddalen (2017–2026), Oslo Sør (2018–2026) og Indre øst-satsingen (2019–2026). I avtalene er nye overordnede rammer for de videre satsingene fastlagt.

Komiteen understreker at områdesatsinger er et virkemiddel som skal supplere ordinær tjenesteproduksjon i en tidsavgrenset periode. Det vises til høringsnotat fra Oslo kommune datert 5. februar 2019, der det presiseres at ren drift av tjenester og tilbud ikke skal finansieres gjennom områdesatsingen.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser for øvrig til kommunal- og moderniseringsministerens brev til komiteen av 4. september 2018, der statsråden gir en grundig gjennomgang av samtlige 20 forslag som ligger i denne saken, etter å ha innhentet uttalelser fra syv andre departementer samt Oslo kommune. Her går det frem at regjeringen har et nært samarbeid med Oslo kommune om områdesatsingene. I intensjonsavtalene for både Groruddalssatsingen og Oslo Sør- og Indre øst-satsingen er det enighet mellom partene om at de økonomiske rammene avklares i de ordinære årlige budsjettprosessene. Områdesatsingen betraktes som et partnerskap mellom kommune og stat, der partene sammen skal utvikle tiltak og løpende vurdere finansieringsbehovene.

Disse medlemmer er glade for at forpliktelsene synes å være godt sikret og forankret i de intensjonsavtalene og programbeskrivelsene som er undertegnet av begge parter.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, mener Stortinget bør være varsomme med forslag som i hovedsak er av lokal karakter, og som i utgangspunktet bør avgjøres av kommune- eller bystyret. Det kommunale selvstyret bør stå sterkt over hele landet, også i hovedstaden, og bystyret bør sitte med den reelle makten i lokale saker.

På denne bakgrunn vil komiteens medlemmer fra Senterpartiet støtte forslagsom i stor grad er et nasjonalt anliggende, mens lokalpolitiske saker overlates til bystyret.

Disse medlemmer støtter arbeidet med byenes spesielle utfordringer på samme måte som disse medlemmer støtter arbeidet med distriktenes spesielle utfordringer. For å finne gode løsninger må det sikres lokalt tilpassede virkemidler rundt om i hele landet. Disse medlemmer viser til at Groruddalssatsingen og områdesatsingene i Drammen, Stavanger, Bergen og Trondheim har bred støtte i budsjettssammenheng i Stortinget, med en styrking på 40 mill. kroner for budsjettåret 2019. Videre viser disse medlemmer til Senterpartiets egne satsinger i alternativt statsbudsjett for 2019, hvor det prioriteres ytterligere 238 mill. kroner til integreringsarbeid, 5 mill. kroner til ungdomskriminalitet i Oslo, 5 mill. kroner til barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn, økt satsing på frivilligheten samt en massiv styrking av kommuneøkonomien med over 2,4 mrd. kroner ekstra til kommunene og 1,5 mrd. kroner til fylkeskommunene ut over regjeringens forslag. Totalt utgjør dette 3,9 mrd. til kommune- og fylkessektoren.

Videre vises det til Senterpartiets betydelige satsing på politi, domstoler og beredskap som helt sentrale virkemidler for å sikre trygghet og sikkerhet i hele landet. Slike prioriteringer gir en helhetlig tilnærming også til områdeutfordringer og ungdomskriminalitet.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at forskjellene øker i Norge – spesielt i byene. Dette medlem mener derfor at det trengs både sterkere politikk for økonomisk utjamning og særlige tiltak for områder som opplever spesielle utfordringer. Byene trenger også gode lokalsamfunn som inkluderer og utjamner forskjeller, og som skaper gode, trygge miljøer for alle innbyggerne.

Nesten 80 000 osloborgere er fattige. Tusenvis av barn lever i fattigdom, og i enkelte områder er familiene til over halvparten av barna fattige. Arbeidsløsheten i deler av hovedstaden er høy.

Oslo som storby har hatt store miljøutfordringer fra luftforurensing. Det er stor framgang på det området, takket være systematisk satsing fra det rødgrønne byrådet de siste fire årene med tiltak for redusert biltrafikk og satsing på bymiljø og kollektivtrafikk for å redusere belastningene. Fremdeles vil det være behov for økt innsats på området og dette påvirker kommunens arbeid for gode lokalsamfunn i bydelene.

Det er et nasjonalt ansvar å sikre gode levekår også i storbyene og å redusere forskjellene også gjennom tiltak som er særlig egnet der. De siste årene har regjeringen gjort en rekke kutt og innstramminger som rammer innbyggerne med små inntekter og ulike utfordringer. Dette hindrer at folk kommer seg ut av fattigdom, hin-

drer integrering og gjør arbeidet med utvikling av vellykkede lokalsamfunn vanskeligere. Det er behov for mer omfordelende skatter, et krafttak mot fattigdom i barnefamilier, en mer rettferdig boligpolitikk, en bedre integreringspolitikk, sterkere kommuneøkonomi og ulike tiltak for å inkludere og aktivisere barn, unge og familier.

Når sosiale problemer og uro oppstår er det ikke kortsiktig brannslukking områder som Groruddalen og Holmlia trenger, men langsiktig vilje til å prioritere områdene og bygge de lokalsamfunnene som kan stå mot og forebygge problemer. Regjeringen og Stortinget må være villige til en langsiktig forpliktelse, og rikspolitikken må ta det langsiktige ansvaret for å bygge ned årsakene til fattigdom og segregering.

Dette medlem viser til at Groruddalssatsingen og andre områdeløft har gitt gode bidrag og må videreføres. I tillegg må det også settes inn flere tiltak på ulike områder når problemer oppstår. Det tar tiår å fjerne strukturene som forsterker fattigdom og vanskelige levekår, og staten må være en langsiktig partner med i lokalsamfunnene. Selv om Groruddalssatsingen er tiårig, er programmene likevel preget av kortsiktighet på tiltakssiden. En del kortsiktige tiltak er svært viktige, som fysisk oppgradering av områder, men det er ikke tilstrekkelig hvis ikke skoler, barnehager og fritidstilbud i de samme områdene styrkes langsiktig. På disse områdene kan Groruddalssatsingen forbedres, og det er viktig at tiltakene sees i sammenheng med en satsing i Søndre Nordstrand.

Dette medlem vil understreke at i byene gir boligstruktur og boligpriser store forskjeller og segregering. Boligprisene gjør at folk med dårlig råd mangler valgfrihet i hvor de kan bo, mens de som har mest, flokker seg sammen i andre områder. I Oslo forsterkes segregering og klasseskiller gjennom dette urettferdige boligmarkedet, der problemene blir enda større på grunn av et skattesystem som belønner stort de som har kommet seg inn. Dette medlem viser til en rekke forslag om å endre dette gjennom en mer sosial boligpolitikk gjennom Husbanken, regler mot hyblifisering og Airbnb i ordinær boligmasse og tiltak mot spekulasjon i boligmarkedet og forsterket bostøtte mv.

Merknader til de enkelte forslagene

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen, i statsbudsjettet for 2019, fremme forslag om å styrke det statlige bidraget til Groruddalssatsingen vesentlig samt utvide den til å inkludere Søndre Nordstrand.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til tidligere merknad vedrørende de inngåtte avtaler om ny områdesatsing i Groruddalen, Oslo Sør og in-

dre øst og den økonomiske oppfølgingen som ligger i avtalene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til de respektive partiers alternative statsbudsjett siden 2014, der disse partier gang på gang har foreslått en høyere sum enn regjeringen og de andre partiene på Stortinget, senest nå i 2019, der disse partiene foreslo henholdsvis 60 og 50 mill. kroner ekstra i de respektive partiers alternative budsjetttopplegg for 2019. Disse medlemmer støtter forslag 1.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti understreker at områdesatsingene har vært en stor suksess og svært viktige for å få startet opp og gjennomført nødvendige oppgraderinger av boområder med store sosiale og miljømessige utfordringer, og at slike oppgraderinger bare har positive ringvirkninger. Evaluering av Groruddalssatsingen viste ikke bare store fysiske og visuelle forbedringer, men også at tiltakene har skapt entusiasme og fått fram lokale ledere. Dette er svært viktig for å drive fram god utvikling og sosialt samhold i bydelene som har vært omfattet. Dette medlem påpeker at slike satsinger har vært viktige for integreringen, og at å satse videre på slike tiltak vil være viktig for å få til god integrering.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019 med en økning på 25 mill. kroner til områdesatsing og økte bevilgninger under kap. 291 med ytterligere satsinger på kommunale innvandreriltak og frivillige organisasjoner med 25 mill. kroner.

Dette medlem viser til at forslag 1 omhandler årets budsjett og derfor må endres slik at det omhandler budsjett 2020.

Dette medlem fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen, i statsbudsjettet for 2020, fremme forslag om å styrke det statlige bidraget til Groruddalssatsingen vesentlig samt utvide den til å inkludere Søndre Nordstrand.»

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen inngå en langsiktig finansieringsavtale for områdesatsingen på minst ti år som gjensidig forplikter Oslo kommune og staten, og som understreker at forpliktelsen vil gå enda lenger frem i tid.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, viser igjen til intensjonsavtalene for både Groruddalssatsingen og Oslo Sør-satsingen, der det er enighet mellom partene om at de økonomiske rammene avklares i de ordinære årlige budsjettprosessene. Områdesatsingene er et partner-

skap mellom kommune og stat, der man sammen utvikler og iverksetter tiltak og løpende vurderer finansieringsbehov.

Flertallet mener på denne bakgrunn at det ikke er hensiktsmessig å inngå ytterligere avtaler og forpliktelser som vil gå enda lenger fram i tid. Forpliktelsene er i tilstrekkelig grad sikret i de intensjonsavtalene og programbeskrivelsene som er undertegnet av begge parter.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Oslo kommune allerede har inngått avtaler med staten for Groruddalen, Oslo Sør og Oslo Indre øst i løpet av 2018. Disse medlemmer viser til de respektives partiers alternative statsbudsjett siden 2014, der disse partier gang på gang har foreslått en høyere sum enn regjeringen og de andre partiene på Stortinget – senest nå i budsjettet for 2019, der Arbeiderpartiet foreslo å bevilge 60 mill. kroner ekstra og Sosialistisk Venstreparti 50 mill. kroner ekstra i sine budsjetter. Disse medlemmer merker seg at regjeringen i de inngåtte avtalene ikke foreslår bevilget et like høyt beløp som byrådet i Oslo.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener det er viktig med langsiktige avtaler fordi grunnleggende endring tar tid. Det krever at både stat og kommune stiller opp. Det krever langsiktig og helhetlig byplanlegging, og det krever at staten stiller opp for å gi nok kraft til å utjevne forskjeller som er bygget opp gjennom mange tiår og generasjoner.

En slik byutvikling, med gode lokalsamfunn som bygges etter et prinsipp om nærhet til det viktigste, er en viktig del av veien mot trygge og bærekraftige byer. Det er også viktig for å senke trafikkb belastningen i boområdene og i hele byen. Trygge lokalsamfunn er miljøvennlige lokalsamfunn.

Byene våre må fungere for alle. Selv en stor by som Oslo skal være full av trygge og gode lokalsamfunn, der folk har alt de trenger i umiddelbar nærhet. Det er et mål at flest mulig skal ha så kort vei til barnehage og skole at de kan gå, at gode fritidstilbud og idrettsanlegg tilgjengelige for alle, skal finnes i hvert lokalsamfunn, og at nødvendige butikker og tilbud skal finnes over hele byen. Hvert lokalsamfunn trenger også et godt kollektivtilbud og tilkobling til områdene som ligger rundt, og byen for øvrig.

Dette medlem fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen inngå en langsiktig finansieringsavtale for områdesatsingen på minst ti år som gjensidig forplikter Oslo kommune og staten, og som understreker at forpliktelsen vil gå enda lenger frem i tid.»

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en langsiktig finansieringsavtale som styrker idrettsanlegg, infrastruktur for fritidsaktiviteter og langsiktige driftstilskudd til idrettslag og lokal frivillighet i områder hvor fattigdommen blant barnefamilier og ungdomsledigheten er stor.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti er glade for at regjeringen gjennom spillemidlene til idrettsformål i 2018, har fordelt 1 429 mill. kroner til bygging og rehabilitering av idrettsanlegg i kommunene, en økning på 105 pst. fra 2012. Dette er en kraftig styrking av idrettsanlegg og infrastruktur for fritidsaktiviteter.

Disse medlemmer viser videre til at anlegg i kommuner definert som pressområder kan få et tillegg på 15 pst. av ordinært tilskudd. Oslo mottok i 2018 122 mill. kroner i tilskudd til idrettsanlegg i kommunene. Fordeling av midlene mellom de enkelte anleggene skjer på grunnlag av kommunale/fylkeskommunale prioriteringer og behovsvurderinger.

Disse medlemmer vil påpeke at gjennom sin fordeling av rammetilskuddet mellom de enkelte anleggene har Oslo handlingsrom til å prioritere ulike geografiske områder i kommunen.

Disse medlemmer viser til at det gjennom spillemidlene til idrettsformål i 2018 er fordelt 367 mill. kroner til lokale lag og foreninger. Beløpet har økt med 203 mill. kroner (123,8 pst.) siden 2013. Målet med tilskuddsordningen er å styrke rammebetingelsene for aktivitet og deltakelse i frivillige, medlemsbaserte lag og foreninger som driver idrett og fysisk aktivitet for barn og ungdom.

Disse medlemmer er også glade for at det er bevilget inntil 5 mill. kroner til tiltak på frivillighetsområdet, kunst og kultur innenfor delprogram nærmiljø i Groruddalssatsingen 2017–2026. Nærmiljøkvaliteter i lokalområder i Groruddalen skal styrkes, og innsatsen skal bidra til inkluderende lokalsamfunn der flere er aktivt deltakende.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til forslagene 3 og 4, som omhandler idrett og frivillighet, og behovet for å styrke dette for å skape gode lokalsamfunn med inkludering og behovet for å forsterke den statlige innsatsen for å realisere dette.

Dette medlem påpeker at anlegg for idrett er særlig dyre i byene, og at kostnadene for å være med har blitt altfor høye for mange. At idretten nå har så høye kostnader at mange barn aldri begynner med idrett, eller slutter tidlig, er ikke akseptabelt. Barn skal ikke utestenges fra deltakelse i idrett sammen med andre barn. Idretten skal være for alle barn. Idretten selv må også ta tak i den ulikheten som rammer barn. Det brukes store

midler fra stat og kommune til å bygge idrettsanlegg og støtte idrettsformål. Da må idretten organiseres og driftes slik at det sikres åpenhet og muligheter for alle barn til å delta.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en langsiktig finansieringsavtale som styrker idrettsanlegg, infrastruktur for fritidsaktiviteter og langsiktige driftstilskudd til idrettslag og lokal frivillighet i områder hvor fattigdommen blant barnefamilier og ungdomsledigheten er stor.»

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen innføre en pott som idrettsklubber kan søke om penger fra, slik at de kan ansette ressurspersoner i idretten for å motvirke klasseskiller.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at Nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom forvaltes av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) og har som formål at alle barn uavhengig av foreldrenes økonomi skal kunne delta på viktige sosiale arenaer som ferie- og fritidsaktiviteter. Disse medlemmer vil påpeke at denne tilskuddsordningen er økt fra om lag 100 mill. kroner i 2014 til 270 mill. kroner i 2018. Det gjør at rekordmange barn i år kan delta på ferie- og fritidsaktiviteter. Kommuner, frivillige organisasjoner og andre aktører kan søke om midler. Disse medlemmer er glade for at også idretten vil motta midler fra denne ordningen fra 2018.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringens satsing mot barnefattigdom er altfor svak, at kuttene og manglende oppjustering av andre ytelser til disse barnefamiliene langt overstiger den økte satsingen, og at svært rike og friske mennesker har fått skatteletter i millionklassen. I sum har mange av de vanskeligstilte familiene fått mindre å rutte med. Da er det ingen satsing, men reelt sett økte forskjeller. Dette medlem viser til egne forslag om økte ytelser til barnetrygd, barnetillegg, bostøtte og tiltak mot barnefattigdom som langt overstiger regjeringens tilskudd.

Dette medlem viser til forslagene 3 og 4, som omhandler idrett og frivillighet, og behovet for å styrke dette for å skape gode lokalsamfunn med inkludering og behovet for å forsterke den statlige innsatsen for å realisere dette.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre en pott som idrettsklubber kan søke om penger fra, slik at de kan ansette ressurspersoner i idretten for å motvirke klasseskiller.»

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen innføre en pott som Oslo kommune kan bruke til å redusere prisene og øke tilbudet ved kulturskolen i områder hvor det er mange familier som er fattige. Dette bør gjøres i samarbeid med Aktivitetsskolen.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til statsrådets brev av 5. september 2018, der det fremgår at både kulturskolen og skolefritidsordningen/aktivitetsskolen (SFO/AKS) i utgangspunktet krever foreldrebetaling. Det er kommunene selv som fastsetter prisen på tilbudene.

Kommunene kan innføre moderasjonsordninger og andre tiltak for å gjøre tilbudet tilgjengelig for flere dersom man ønsker å prioritere dette.

Disse medlemmer viser videre til at Oslo kommune har innført gratis deltidstilbud i AKS for de yngste elevene ved mange skoler, noe som gjør at også elever fra familier med lav inntekt kan gå på AKS. Oslo musikk- og kulturskole har et utbredt samarbeid med byens grunnskoler og aktivitetsskoler.

Disse medlemmer vil også understreke at Stortinget for øvrig har bevilget midler til forsøk med gratis barnehage og skolefritidsordning. I meldingen om barne- og ungdomskultur vil regjeringen se nærmere på spørsmål om kulturskolen, som tilgjengelighet, gode ordninger for lavinntektsfamilier og kulturskolens rolle i et bredere perspektiv.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til forslagene 3,4 og 5. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, der det fremmes en rekke forslag for å styrke og tilrettelegge for meningsfulle fritidstilbud for ungdom i lokalsamfunnene og en generell styrking av kommunenes økonomi.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til forslag 5 og viktigheten av at kulturskolens tilbud må gjøres tilgjengelig for flere, at prisen er for høy for mange, og at det begrenser barn og unges muligheter til å ta del i dette viktige tilbudet. Dette medlem viser til egne forslag om en plan for opptrapping av tilbudet i kulturskolene landet over og en plan for redusert pris. Kulturskolen må gjøres tilgjengelig for alle barn og for ungdom, og dette er særlig viktig for barn fra fattige familier og i områder med levekårsproblemer.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre en pott som Oslo kommune kan bruke til å redusere prisene og øke tilbudet ved kulturskolen i områder hvor det er mange

familier som er fattige. Dette bør gjøres i samarbeid med aktivitetsskolen.»

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen gjeninnføre ordningen med universell gratis halvdagsplass i barnehagene i utsatte områder i Oslo.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti er opptatt av målrettede tiltak og viser til den nasjonale ordningen med gratis kjernetid i barnehage 20 timer per uke for 3–5-åringer fra familier med lav inntekt. Inntektsgrensen ble fra 1. august 2018 satt til 533 500 kroner, og totalt omfattes 33 800 barn av ordningen. Fra 1. august 2019 inkluderes toåringer fra familier med lav inntekt, og inntektsgrensen økes til 548 500 kroner. Ordningen vil da omfatte om lag 45 000 barn.

Disse medlemmer er enige med regjeringen i at den etablerte ordningen er mer målrettet mot familier som har behov for tilbudet, enn en universell ordning, slik det bes om her, vil være. En universell ordning vil innebære at også familier med høy inntekt omfattes, hvilket vil gi behov for økte bevilgninger.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet støtter intensjonen i dette forslaget og viser til gjennomføringen av denne ordningen i Groruddals-satsingen i perioden 2007–2013, da den rød-grønne regjeringen foreslo å bevilge og Stortinget vedtok rundt 50 mill. kroner årlig til en tilsvarende ordning.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti støtter forslag 6 og viser til Sosialistisk Venstrepartis forslag om dette i alternativt statsbudsjett for 2019.

Dette medlem viser til at regjeringens behovsprøving av redusert pris i barnehagene bommer – tusenvis av barn som i teorien skulle hatt rabatt på plassen, får det ikke. Dette medlem understreker også at en slik behovsprøvd betalingsmodell lett blir en fattigdomsfelle. Dette medlem viser til at dersom en skal gjøre det mer lønnsomt å jobbe, må en unngå å lage nye ordninger som gjør at en risikerer å miste et gode ved å komme i jobb. Særlig er dette viktig når det gjelder utgifter til barnetilsyn, fordi det vil slå særlig tungt ut for kvinner som også må bryte tradisjonelle kjønnsbarrierer og diskrimineringsbarrierer for å komme i jobb.

Modellen med universell gratis kjernetid i aktivitetsskolen (innført av det rød-grønne byrådet) har derimot vært vellykket, og tallene viser at dekningsgraden har økt betydelig i skoler med gratis kjernetid.

Universelle ordninger gjør at alle barn deltar på like fot, bedrer lokalmiljøene og gir tilhørighet og samhold. Det bør være et statlig delansvar å bidra til universelle ordninger for deltakelse, fellesskap og språkopplæring i

områder med mange fattige og mange som trenger hjelp til å lære seg norsk bedre. På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjeninnføre ordningen med universell gratis halvdagsplass i utsatte områder i Oslo.»

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen gi Oslo kommune mulighet til å avskaffe kontantstøtte innenfor sitt område, hvor ressursene i stedet kan bli brukt til å få folk i arbeid, utdanning eller kvalifisering.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, mener det ville være uheldig om en rettighetslov, som er ment å gi barnefamilier over hele landet en økonomisk mulighet til å tilbringe mer tid med barnet fram til det er to år, gjøres avhengig av bosted. Barnefamilier som oppfyller vilkårene for å motta kontantstøtte, bør ha rett til å motta ytelsen uavhengig av om de bor i Groruddalen, Oslo Sør eller andre steder.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at det har vært gjort nødvendige innstramminger i kontantstøtten av integreringshensyn ved å innføre et generelt krav om fem års botid i Norge for å ha rett til kontantstøtte.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti støtter forslag 7 og viser til de respektive partiers alternative budsjett i 2018, der disse partier fremmet dette forslaget.

Disse medlemmer mener det er viktig at ulike ordninger brukes for å sikre bedre muligheter for dem som mangler språkkunnskaper, arbeidstrening og kvalifisering, og derfor er det ønskelig å se på muligheter til å bruke midler som i dag går til kontantstøtten på en mer hensiktsmessig måte.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gi Oslo kommune mulighet til å avskaffe kontantstøtte innenfor sitt område, hvor ressursene i stedet kan bli brukt til å få folk i arbeid, utdanning eller kvalifisering.»

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om statlig finansierte ekstra barnehagelærere i kommunale barnehager i områder der mange av barna kommer fra lavinntektsfamilier.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen har fastsatt en skjerpet pedagognorm i forskrift om pedagogisk bemanning i barnehager som innebærer at barnehagene minst skal ha én pedagogisk leder per syv barn under tre år og én pedagogisk leder per 14 barn over tre år. Som vist til i Prop. 1 S (2018–2019) har regjeringen en ambisjon om å skjerpe kompetansekravet ytterligere. I Granavolden-plattformen sier regjeringen at man over tid vil øke andelen barnehagelærere til 50 pst.

Disse medlemmer viser videre til at Stortinget har vedtatt en bemanningsnorm i barnehageloven som innebærer at barnehagene minst skal ha én voksen per tre barn under tre år og én voksen per seks barn over tre år, jf. lovvedtak 64 (2017–2018), Innst. 319 L (2017–2018) og Prop. 67 L (2017–2018). Både den skjerpede pedagognormen og bemanningsnormen trådte i kraft 1. august 2018.

Ordningene skal bidra til et bedre barnehagetilbud for alle barn og en utjevning av forskjeller mellom barnehager.

Disse medlemmer vil også understreke at Oslo kommune mottar statlige midler gjennom områdesatsingene i Groruddalen og Oslo Sør og kan gjennom delprogrammet «Oppvekst og utdanning» søke om midler til tiltak. Det er dermed opp til kommunen å vurdere om man ønsker å søke om midler til ekstra barnehagelærere i utsatte områder. I tillegg ble den øremerkede tilskuddsordningen til tiltak for å styrke den norskspråklige utviklingen for minoritetsspråklige barn i barnehage lagt om fra 2017, noe som har gitt Oslo kommune en større andel av tilskuddet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative kommuneopplegg for 2019, der det prioriteres 3,5 mrd. kroner ekstra til kommunesektoren som blant annet gir rom for flere barnehagelærere og en mer ambisiøs pedagognorm i tillegg til en styrking av det generelle handlingsrommet i kommunene.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at pedagognormen i barnehage og skole ikke er fullfinansiert over regjeringens budsjett. Dette medlem viser til egne budsjettforslag, der kommunesektoren styrkes med 6 mrd. kroner, og der disse normene er fullfinansiert. Det er helt nødvendig, og for noen kommuner, som Oslo, er dette særlig merkbart. Alle partier snakker om tidlig innsats, og da må en også sette inn nødvendig kompetanse mens barna er små, og i områder utfordringene og behovene er særlig store.

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om statlig finansierte ekstra barnehagelærere i kommunale barnehager i områder der mange av barna kommer fra lavinntektsfamilier.»

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en språkmilliard for bedre norskopplæring til dem som trenger det, slik at flere får mulighet til å lykkes i norsk samfunns- og arbeidsliv.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen vil gjennomføre et integreringsløft, og at den i oktober 2018 la fram regjeringens integreringsstrategi Integrering gjennom kunnskap for perioden 2019–2022. Formålet for integreringsstrategien er økt deltakelse i arbeids- og samfunnsliv blant innvandrere gjennom en helhetlig og samordnet innsats. Som en del av dette arbeidet vil regjeringen reformere introduksjonsprogrammet og arbeide for å fornye og forbedre opplæringen i norsk og samfunnskunnskap. I den forbindelse er målet for språk og samfunnsfagopplæringen at fokuset skal være på oppnådd kompetanse, heller enn på antall gjennomførte timer.

Disse medlemmer er tilfreds med at regjeringen også har besluttet at det skal utredes hvordan det skal innføres en plikt for kommunen til å stille krav om å delta i norskopplæring for mottakere av økonomisk sosialhjelp som på grunn av manglende språkkunnskaper ikke er selvhjulpne. Disse utredningene er en del av en større gjennomgang av introduksjonsloven og andre virkemidler på integreringsfeltet. Utredningen skal etter planen føre frem til et lovforslag som vil bli sendt på offentlig høring i løpet av 2019.

Disse medlemmer er tilfreds med at arbeidet også inkluderer en gjennomgang av tilskuddsordningene på integreringsområdet. Formålet er å vurdere tilskuddsordningenes grad av måloppnåelse samlet og enkeltvis, og vurdere om disse er effektive i ressursbruk og organisering.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at i Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019 fremmer Arbeiderpartiet et forslag om en omfattende kompetansereform inndelt i to hovedspor, «Lære på jobb» og «Lære på vei til jobb».

Kompetansereformen vil legge til rette for et samarbeid mellom arbeidslivets parter og Nav, regionene, kommunene og helse- og utdanningssystemet, hvor det gis muligheter for å tilegne seg riktig og arbeidskvalifiserende kompetanse. Dette kan være styrking av grunnleggende ferdigheter som lesing, skriving eller digitale ferdigheter eller fullføring av videregående opplæring. I et arbeidsmarked som krever mer formell kompetanse, må arbeidsmarkedspolitikken styrkes, og tiltakene i

større grad rettes inn mot utdanning og reell kvalifisering som fører til et solid fotfeste i arbeidsmarkedet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener arbeidsmarkedspolitikken må styrkes og at utdanning i større grad må benyttes som arbeidsmarkedstiltak. Det er avgjørende at unge som mangler gjennomført videregående opplæring, sikres grunnleggende formell kompetanse, og at Nav skal satse mer på kompetansehevede tiltak, herunder utdanningstiltak, en mer fleksibel praktisering av dagpengeregulverket og mer bruk av lønnstilskudd.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil stimulere kunnskapsinstitusjonene våre til å bidra mer til etter- og videreutdanning og utvide bransjeprogrammene til å gjelde transport og varehandel. Arbeiderpartiet vil også inkludere voksenopplæringen og ha flere desentraliserte utdanningstilbud. Disse medlemmer viser til andre poster i statsbudsjettet lansert i Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, der Arbeiderpartiet til sammen har lagt inn 1,24 mrd. kroner i denne kompetansereformen for neste år.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til NOU 2011:14 Bedre integrering – Mål, strategier, tiltak fra utvalg nedsatt av den rød-grønne regjeringen. Utvalget foretok en kunnskapsbasert gjennomgang av en rekke store temaer av betydning for integrering. Det ble lagt vekt på arbeidsliv, utdanning, deltakelse i demokrati og sivilsamfunn, og levekår for øvrig. Temaene ble vurdert ut fra et klasse-, ressurs- og kvinneperspektiv. Utvalget hadde som en del av sitt oppdrag å se på områder hvor ulike verdier og prinsipper kan komme i konflikt. Dette medlem viser til at forslagene i denne utredningen bør følges opp. Dette gjelder blant annet:

- En tiårig ekstra innsats for å få flere i jobb, med fokus på arbeidsmarkedstiltak som er tilpasset innvandreres behov og har gode resultater.
- Rett og plikt til gratis språkopplæring i barnehage for alle barn med kartlagte behov, og en gjennomgang av pensum og valg av undervisningsmetoder som gir en bedre læring for alle.
- Reform av voksenopplæringen for at alle voksne skal lære å lese og skrive.
- Avvikling av kontantstøtten.
- Forsterket og utvidet områdesatsing.
- At felles verdier i Norge skal bygge på menneskerettighetene med særlig vekt på blant annet likestilling, ytringsfrihet, sosial likhet, vitenskapelig tenkemåte og toleranse.

Dette medlem mener dette må følges opp, og viser til egne forslag om dette og om å endre introduk-

sjonsordningen slik at kvaliteten og effektiviteten i tiltakene i Nav og i introduksjonsordningen muliggjør at innvandrere og arbeidsledige kan få arbeid. Da må tiltakene i langt større grad enn i dag utformes og dimensjoneres slik at de fyller gapet mellom hva slags kompetanse deltakerne har i utgangspunktet, og hva som kreves i det norske arbeidsmarkedet.

Det er helt avgjørende at tiltakene må tilføre deltakerne reell kompetanse, enten det gjelder språk, arbeidstrening eller fag. Det er også nødvendig at tiltak som gis for å sikre at flere kommer i arbeid, uansett bakgrunn, i langt større grad har som målsetting at påbegynte opplærings- og kompetanseløp skal fullføres, enn å begrense tiltakets lengde. Det er bedre anvendelse av offentlige midler at deltakerne får noe lengre tid til å fullføre opplæring som kan gi jobb, enn å måtte inntektssikre mennesker som ikke får arbeid i flere år fordi tidsperioden for tiltaket ble for knapp til å få fullført opplæring.

Det vises for øvrig til forslag fremmet av Sosialistisk Venstreparti i forbindelse med behandlingen av Innst. 327 L (2017–2018).

Dette medlem mener det er behov for en ekstra innsats på dette området framover og fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en språkmilliard for bedre norskopplæring til dem som trenger det, slik at flere får mulighet til å lykkes i norsk samfunns- og arbeidsliv.»

Dette medlem viser også til at regjeringen har strammet inn målgruppen for Jobbsjansen og utelukket kvinner som trenger sosialhjelp. Dette er tiltak som er særlig rettet mot kvinner som står langt unna arbeidslivet og derfor burde brukes nettopp til denne gruppen. Dette er svært kontraproduktiv integreringspolitikk og nok et eksempel på hvordan regjeringen kutter eget ansvar for tiltak til vanskeligstilte og skyver ansvar og utgifter over på kommunene.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innlemme kvinner som er avhengige av sosialhjelp, i målgruppen for Jobbsjansen.»

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om et særskilt statlig lærerløft og om miljøarbeidere i skolen i områder med stor fattigdom.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at det fra høsten 2018 er innført en norm for lærertetthet på skolenivå for 1.–10. trinn. Skoleåret 2018/2019 skal gruppestørrelsen for ordinær undervisning

være på maksimalt 16 elever på 1.–4. trinn og maksimalt 21 elever på 5.–10. trinn. Fra høsten 2019 er målet at gruppestørrelsen for ordinær undervisning skal være maksimalt 15 elever på 1.–4. trinn og maksimalt 20 elever på 5.–10. trinn. Lærernormen vil gi lærere bedre muligheter til oppfølging av den enkelte elev.

Som vist til i Prop. 1 S (2018–2019) blir kommunesektoren samlet sett kompensert mer enn fullt ut for innføringen av lærernormen i 2018 og 2019, og regjeringen mener at normen er finansiert.

Disse medlemmer viser videre til at Oslo kommune mottar statlige midler gjennom områdesatsingene i Groruddalen og Oslo Sør, og skal gjennom delprogrammet «Oppvekst og utdanning» søke om midler til tiltak. Disse medlemmer understreker at det dermed er opp til kommunen å vurdere om man ønsker å søke om midler til styrking av lærerstaben i skoler i områder med stor fattigdom, inkludert styrking av bruken av miljøarbeidere.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative kommuneopplegg for 2019, der det prioriteres 3,5 mrd. kroner ekstra til kommunesektoren som blant annet gir rom for flere lærere i grunnskolen, mer til tidlig innsats og flere miljøarbeidere i tillegg til en styrking av det generelle handlingsrommet i kommunene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener det trengs et nasjonalt lærerløft, ikke kun i områder med stor fattigdom. I den sammenheng viser flertallet til Innst. 158 S (2018–2019), der disse partier fremmer forslag om blant annet å gjennomføre et kompetanseløft for ukvalifiserte som underviser i skolen, en helhetlig plan for rekruttering av tilstrekkelig antall lærere og igangsette en ny, nasjonal rekrutteringskampanje for lærerutdanningen, særlig rettet mot menn.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at den delte byen også gjenspeiles i skolen, og at Osloskolen strever med et stort økonomisk etterslep etter Høyre-byrådets stadige kutt. Det er mange barn som trenger ekstra hjelp på skolen i fattige områder, særlig fordi mange barn uten norsk som morsmål trenger ekstra hjelp til å lære språket. Derfor må det finnes nok ressurser til at barn kan lære seg norsk på en praktisk og god måte. Skoledagen må også bli mer praktisk og variert. Det er et nasjonalt anliggende at disse barna lykkes.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om et særskilt statlig lærerløft og om miljøarbeidere i skolen i områder med stor fattigdom.»

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen snarest mulig foreslå opprettelse av et program for opprustning av bomiljøer. Bomiljøpakken på 50 mill. kroner (som byrådet i Oslo allerede er i gang med) inngår i dette, der barn og unge i belastede bomiljøer selv er med på å bestemme tiltak.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti er opptatt av at et godt bomiljø er en viktig forutsetning for gode levekår, og at dette er en sentral del av statens samarbeid med kommuner som har levekårsutfordringer i byområder. Disse medlemmer mener derfor øremerking av midler til et eventuelt program for opprustning av bomiljø innen områdesatsingene må gjøres innenfor rammene av samarbeidsavtalene med Oslo kommune.

Disse medlemmer viser til at Groruddalssatsingen har et delprogram for nærmiljøtiltak der bomiljøtiltak inngår. Områdesatsingene har blant annet en bomiljøtilskuddsordning rettet mot borettslag, sameier og velforeninger, samt andre ikke-kommersielle aktører som jobber for bedre bomiljøer (sosiale entreprenører, frivillige lag og foreninger). Dette vil også være en sentral del i områdesatsingen Oslo Sør.

Disse medlemmer viser videre til at bomiljøtilskuddet er en ordning som ble opprettet og administrert av Husbanken i den forrige Groruddalssatsingen, og som er videreført i en ny satsing administrert av Oslo kommune. I 2018 er det lyst ut 4 mill. kroner i Indre øst, 5 mill. kroner i Oslo Sør og 6 mill. kroner i Groruddalssatsingen. Tilskuddet finansieres av områdesatsingene og midler fra Husbanken. Også i denne ordningen prioriteres tiltak rettet mot barn og unge, og medvirkning blant beboerne er et krav.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett siden 2014, der Arbeiderpartiet gang på gang har foreslått en høyere sum enn regjeringen og de andre partiene på Stortinget, senest nå i 2019 der Arbeiderpartiet foreslo å bevilge 60 mill. kroner ekstra i sitt alternative statsbudsjett. Lokal medvirkning har vært et bærende prinsipp i områdesatsingene siden oppstarten.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener målrettede tiltak for opprustning av bomiljøer med lokal medvirkning kan være et positivt bidrag til bomiljøet flere steder. Disse medlemmer understreker at områdesatsingene har vært en stor suksess og vært viktig for å få startet opp og gjennomført nødvendige oppgraderinger av boområder med store sosiale og miljømessige utfordringer.

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag til et program for opprustning av belastede bomiljøer, der barn og ungdom selv er med på å bestemme tiltak.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, der ulike bomiljøetsatsinger er styrket, der kompetansemiljøene i Husbanken beholdes og ikke svekkes slik det nå blir med regjeringens og flertallets endringer, og viser også til styrking av områdesatsingene ut over regjeringens forslag.

Forslag 12

Stortinget ber regjeringen fremme forslag til hvordan Husbanken kan gi unge og lavtlønte muligheten til å komme seg lettere inn på boligmarkedet gjennom å etablere flere leie-til-eie-modeller, åpne for å gi startlån til flere og delt eierskap, hvor unge og lavtlønte får egenkapital til å kjøpe bolig mot at Husbanken får sin andel tilbake ved salg.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at eierlinjen står sterkt i Norge, og at over 80 pst. bor i en bolig de eier. De fleste bor godt, og regjeringssplattformen understreker at flest mulig skal ha mulighet til å eie sin egen bolig. Regjeringen ønsker derfor en aktiv bruk av leie-til-eie-modeller for å bistå vanskeligstilte på boligmarkedet, slik at de på lengre sikt kan kjøpe egen bolig. Husbanken har lagt til rette for at kommuner kan tilby slike løsninger til vanskeligstilte som ikke oppfyller kravene til startlån. For å finansiere leie-til-eie-tilbud kan kommunene bruke en kombinasjon av Husbankens virkemidler. Kommunene og husholdningen inngår en langsiktig avtale, hvor formålet er at husholdningen etter en avtalt leieperiode kan kjøpe boligen til avtalt pris.

Disse medlemmer viser til at statsråden i tildelingsbrevet til Husbanken for 2019 har gitt Husbanken i oppdrag å stimulere til at flere kan gå fra å leie til å eie. I 2018 formidlet kommunene startlån for nesten 9,3 mrd. kroner. Det var det høyeste beløpet noen gang.

Startlånet utgjorde den største andelen blant Husbankens låneordninger. 6 900 husstander mottok startlån i 2018.

Disse medlemmer vil likevel understreke at Husbanken skal være et supplement til det ordinære kredittmarkedet, ikke en konkurrent. En utvidelse av målgruppen for startlån vil kunne føre til at personer som ikke får lån i private banker på grunn av gjeldende boliglånforskrift, vil kunne få startlån. Det vil kunne føre til at startlånet virker undergravende på boliglånforskriften.

Disse medlemmer vil videre peke på at siden 2013 har ordningen med boligsparing for ungdom

(BSU) blitt styrket to ganger. I 2013 var det samlede sparebeløpet i BSU på 150 000 kroner, i dag er dette beløpet 300 000 kroner. Det har vært et godt verktøy for unge som vil inn på boligmarkedet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til de respektive partiers alternative statsbudsjett siden 2014, der disse partier gang på gang har foreslått en høyere utlånsramme for Husbanken enn den utlånsrammaen regjeringen har foreslått.

For 2019 foreslo Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti henholdsvis 25 og 23 mrd. kroner i Husbankens låneramme, mens regjeringen foreslo og stortingsflertallet vedtok 16 mrd. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at eierlinjen i norsk boligpolitikk er svekket med denne regjeringen.

Dette medlem viser til at svært mange unge i dag blir stående utenfor boligmarkedet og ikke kommer inn selv om de ikke er i kategorien «vanskeligstilte». Husbanken kunne ha spilt en rolle i å utjevne dette markedet, slik at skillet mellom dem som har mulighet til å låne eller arve egenkapital, og dem som ikke har det, vil bli mindre. I stedet strammes det inn på hvem som kan låne, og det lånes derfor også ut stadig mindre. I Husbankens årsrapport fra 2017 påpekes det at det var en uavbrutt vekst i startlån fra 2007 til 2013, og at det etter det har vært et fall, og at det fra 2012 til 2017 nesten har vært en halvering i utlånene. Startlån utgjør også en svært liten andel av totalt utestående boliglån. Dette medlem vil peke på at det opplyses i Prop. 1 LS (2018–2019) at skattetapet som staten hadde i 2017 på unntak og fradrag for bolig og eiendom, beløper seg til 35 mrd. kroner. Dette er unntak og fradrag som ikke kommer de som ikke eier bolig, til gode og viser hvor store goder som i realiteten kommer til dem som eier bolig, i motsetning til dem som leier. Dette medlem mener at regjeringen ikke først og fremst har målrettet startlånordningen, men det har i stedet vært en kontrollert nedbygging av den.

Dette medlem viser til at selv om 80 pst. bor i husholdninger som eier sin egen bolig, så er det fremdeles 20 pst. som ikke gjør det. Ifølge tall fra Nordea var det 26 pst. av dem mellom 19 og 29 år som oppgav at de i 2017 eier boligen de bor i. Det var en nedgang fra 30 pst. året før. Ifølge deres undersøkelse har andelen boligeiere blant studentene også falt. Ca. 10 pst. av studentene eier nå sin egen bolig, ifølge undersøkelsen. Det er en nedgang fra 17 pst. året før. Ifølge SSBs rapport «Bolig og boforhold – for befolkningen og utsatte grupper» fra 2018 mottar halvparten av personer i 20-årene hjelp fra foreldre eller svigerforeldre for å kjøpe seg bolig. I levekårsundersøkelsen til SSB har de undersøkt boligkjøpe-

re i perioden 2010–2015, og det fremgår at 48 pst. av boligkjøpere under 30 år har fått en eller annen form for foreldrehjelp, enten ved at foreldre eller svigerforeldre har stilt boligen som sikkerhet eller kausjonert, eller ved direkte pengebidrag gjennom lån, gave eller forskudd på arv. Andelen som har fått foreldrehjelp, er lavere, men fortsatt betydelig, blant boligkjøpere i 30-årene. 37 pst. av dem som har tatt opp lån for å kjøpe bolig i denne aldersgruppen, har fått foreldrehjelp. Norges Eiendomsmeglerforbund og Ambita har undersøkt hvem som eier bolig i grunnboken, og konkluderte med at i 2017 økte snittalderen for førstegangskjøpere. Dette medlem er uenig i beskrivelsen til regjeringspartiene. Dette medlem viser til at dette gjør at bolig er med på å opprettholde en økonomisk ulikhet i samfunnet, og regjeringen har ikke klart – eller ønsket – å gjøre noe med dette.

Dette medlem mener Husbanken er det viktigste verktøyet i den statlige boligpolitikken. Det er kommunene som har hovedansvaret for gjennomføringen av boligpolitikken, og gjennom Husbanken legger staten til rette for at kommunene skal kunne lykkes. Under den rød-grønne regjeringen ble derfor Husbankens låneramme økt fra 13,5 mrd. kroner i 2005 til 25 mrd. kroner i 2013.

Dette medlem mener Husbanken må ha en sentral rolle i å sikre nok boliger og gi flest mulig tilgang på et trygt sted å bo. Dette medlem viser til at lån fra Husbanken vil være viktig for å styrke eierlinjen for unge som skal etablere seg på boligmarkedet, også for grupper som ikke får lån i dag. Etterspørselen etter lån faller selvfølgelig når kriteriene for hvem som kan søke om lån, innsnevres. Det handler ikke om at behovet ikke er der, og at samfunnets boligpolitiske mål er nådd. Startlån er i dag den største utlånsposten til Husbanken, og det er i dag kun de mest vanskeligstilte på boligmarkedet som kan søke. Det er likevel mange med normal inntekt som kunne håndtert et boliglån, men som i dag står utenfor boligmarkedet. Disse får i dag ikke kjøpt bolig på grunn av kravet til egenkapital, men kunne for eksempel via startlån etablert seg og betjent låneforpliktelsene. Dette medlem mener startlånordningen må utvides slik at flere som har betalingsevne, men mangler egenkapital, må få mulighet til å etablere seg.

Dette medlem viser til egne forslag i Innst. 257 S (2017–2018) til endringer i startlånforskriften slik at unge med lav egenkapital igjen blir en målgruppe for startlånet.

Dette medlem mener at ordninger som «leie til eie» og muligheter for å få hjelp til egenkapital gjennom former for delt eierskap må utredes og utprøves.

Dette medlem viser til at styrkingen av Husbanken bidro til økt boligetablering for varig vanskeligstilte og til flere energieffektive og universelt utformede boliger og bygg. Regjeringen har kuttet i lånerammen til

Husbanken flere ganger, og lånerammen er i 2019 redusert til 16 mrd. kroner i vedtatt budsjett.

Dette medlem viser til behandlingen av representantforslag fra Sosialistisk Venstreparti i Innst. 257 S (2017–2018) med forslag om endringen av startlånforskriften slik at unge med betalingsevne igjen kan bli en del av målgruppen. Videre vises det til Representantforslag 102 S (2018–2019) fra Sosialistisk Venstreparti om nødvendige endringer i husleieloven for å sikre at sosiale boliger har leiepriser vanskeligstilte kan betale, og andre forsterkninger av den sosiale boligpolitikken, og vil komme tilbake til dette forslaget i den sammenheng.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet støtter en økt bruk av Husbanken som virkemiddel for å gi unge og lavtlønte muligheten til komme inn på boligmarkedet. Disse medlemmer er kritiske til regjeringens kutt i Husbankens rammer og viser til eget alternativt budsjett, hvor Husbankens rammer er foreslått økt.

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen endre forskrift om startlån fra Husbanken, slik at søkerne som er unge eller førstegangsetablerere med betalingsevne, men uten egenkapital, skal være i målgruppen for å motta startlån. Det skal være opp til hver enkelt kommune å forvalte denne ordningen etter skjønnsmessige vurderinger lokalt, slik at alle kommuner kan bruke ordninger til å sikre at unge og førstegangsetablerere får mulighet til å bosette seg i kommunene. Startlansordningen deles i to ordninger, én for dagens målgruppe og én for unge førstegangsetablerere.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til hvordan Husbanken kan gi unge og lavtlønte muligheten til å komme seg lettere inn på boligmarkedet gjennom å etablere flere leie-til-eie-modeller, åpne for å gi startlån til flere og delt eierskap, hvor unge og lavtlønte får egenkapital til å kjøpe bolig mot at Husbanken får sin andel tilbake ved salg.»

Forslag 13

Stortinget ber regjeringen innføre en ungdomsgaranti som sikrer alle unge under 25 år rett til jobb, utdanning eller kvalifiseringstiltak i løpet av tre måneder.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at å legge til rette for at utsatte unge fullfører utdanning og får innpass i arbeidslivet, er høyt prioritert av denne regjeringen. Ungdomsledighet er den viktigste årsaken til sosial eksklusjon og fattigdom blant unge

og innebærer et stort tap av talenter som kan føre til varig utenforskap, tap av arbeidskraft og svekket økonomi, både for den enkelte og landet. Unge som ikke har fullført videregående skole, unge med psykiske problemer og unge med innvandrerbakgrunn er spesielt utsatte på arbeidsmarkedet.

Disse medlemmer viser til at Norge har en relativt lav andel unge som ikke er i arbeid, utdanning eller deltar i arbeidsrettede tiltak (NEETS) sammenliknet med andre land, men andelen er fremdeles for høy. Derfor er økt fullføring av videregående skole og arbeidsdelaktelse blant unge et prioritert innsatsområde for regjeringen.

Disse medlemmer viser til at i Norge har en tidligere hatt tre ungdomsgarantier med tre ulike målgrupper. Garantiene ga ikke ønsket effekt. Ulike målgrupper og innhold gjorde garantiene lite effektive og vanskelige å administrere, ifølge en Fafo-rapport fra 2015.

Disse medlemmer er derfor tilfreds med at ungdomsgarantiene i 2017 ble erstattet av en ny og bedre ungdomsinnsats som regjeringen har iverksatt for at unge raskt skal få den bistanden de trenger for å fullføre skole eller få jobb. Innsatsen startet opp på Sør- og Vestlandet i 2017 og var landsdekkende fra 1. januar 2018.

Disse medlemmer viser til at den nye ungdomsinnsatsen er en systematisk styrking av Arbeids- og velferdsetatens oppfølging av unge som ikke er i arbeid eller utdanning, med vekt på tidlig intervensjon og individuelt tilpasset oppfølging. Ungdomsinnsatsen er rettet mot unge under 30 år. Arbeidssøkere under denne alderen som ikke er i arbeid, utdanning eller annen aktivitet åtte uker etter at de ble registrert i Nav, vil bli tilbudt en individuelt tilpasset oppfølging fra Arbeids- og velferdsetaten. Målet er raskt å motivere og bidra til at unge som tilhører denne målgruppen, fullfører utdanning eller kommer i ordinært arbeid. Alle fylker er tilført midler til å styrke Navs ungdomsteam og ansette flere veiledere som skal følge opp unge. Det er i alt bevilget 100 mill. kroner til innsatsen i 2018. Dette kommer i tillegg til den generelle prioriteringen av oppfølging av unge i Nav. Unge er også prioritert ved bruk av arbeidsmarkedstiltak. Arbeids- og velferdsdirektoratets årsrapport for 2017 viser at unge under 30 år er prioritert ved deltakelse på tiltak og arbeidsrettet oppfølging.

Disse medlemmer er glad for at andelen med overgang til arbeid har økt fra 2016 til 2017, både blant arbeidssøkere og personer med nedsatt arbeidsevne under 30 år. Tall fra SSB viser at andelen ungdom (15–29 år) som hverken er i arbeid, utdanning eller opplæring, er redusert fra 9 pst. i 2016 til 8 pst. i 2017.

Disse medlemmer vil også peke på den endringen i opplæringsloven som Stortinget vedtok 29. mai 2017. Endringen innebærer at retten til videregående opplæring utvides. Den ene lovendringen innebærer at det innføres en direkte overgang mellom ungdomsret-

ten og voksenretten til videregående opplæring, blant annet ved at det ikke lenger skal være krav om at videregående opplæring gjennomføres i løpet av en sammenhengende periode på fem år. Den andre lovendringen innebærer at det gis rett til videregående opplæring for de som har slik opplæring fra utlandet, og som ikke får denne godkjent som studie- eller yrkeskompetanse i Norge.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett de siste årene, der det er en massiv satsing på ulike tiltak for å hjelpe folk ut i jobb, blant annet et forslag om en aktivitetsreform med jobbgaranti for unge på gradert uføretrygd.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti minner om at med tusenvis av arbeidsløse unge trenger Nav mer ressurser for å kunne følge opp ungdommene. Noen unge som verken er i utdanning, arbeid eller aktivitet, fanges ikke opp av de tradisjonelle ledighetstallene. I dag er ventetiden for hjelp dessuten altfor lang, og ansatte i Nav rapporterer om for knapp tid til å kunne følge opp hver enkelt bruker tett. De tte medlemmer viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, der det i satsingen på ungdom ble foreslått en ungdomsgaranti som sikrer unge under 25 år arbeid, aktivitet eller kvalifisering innen kort tid, og at det ble foreslått en bevilgning til dette på 350 mill. kroner.

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre en ungdomsgaranti som sikrer alle unge under 25 år rett til jobb, utdanning eller kvalifiseringstiltak i løpet av tre måneder.»

Forslag 14

Stortinget ber regjeringen gjennomgå finansieringen av andrelinjebarnevernet i Oslo kommune og sammen med kommunen for å sørge for at dette ikke underfinansieres.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at Oslo kommune har ansvar for alle tjenester i barnevernet og dermed også fullt finansieringsansvar for barneverntjenestene. Et helhetlig finansieringsansvar innebærer at kommunen har fritt handlingsrom til å bruke ressursene på en effektiv måte og der de gjør mest nytte. Oslo kommune har dermed en annen finansieringsform for barneverntjenesten enn det statlige barnevernet, som kun har finansieringsansvar for andrelinjetjenesten.

Disse medlemmer konstaterer at Oslo kommune får sin bevilgning over Kommunal- og modernise-

ringsdepartementets kap. 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner, post 60 Innbyggertilskudd til andrelinjetjenesten i barnevernet. Beløpet er siden 2016 oppjustert med anslått vekst i antall 1–18-åringer i Oslo, i tillegg til at det prisjusteres – dette innebærer at tilskuddet følger anslått vekst i barnebefolkningen i Oslo.

Disse medlemmer peker videre på at Oslo kommune også mottar midler til førstelinjetjenesten i barnevernet over kap. 571 Rammetilskuddet til kommuner, post 60 Innbyggertilskudd. Vurderinger av bevilgningsendringer til det statlige barnevernet gjøres ikke ut fra vekst i barnebefolkningen. Dette fordi det ikke er en entydig sammenheng mellom vekst i barnebefolkningen og aktivitetsvekst i det statlige barnevernet.

Disse medlemmer ser i statsrådets brev av 5. september 2018 at når Bufetat har blitt kompensert for aktivitetsvekst, er dette gjort etter en konkret vurdering av situasjonen i etaten i sammenheng med at bruken av statlige tiltak har økt. Her går det frem at slik Barne- og likestillingsdepartementet vurderer det, er ikke situasjonen og behovet i Oslo direkte sammenlignbar med situasjonen i Bufetat, på grunn av at Oslo kommune, i motsetning til Bufetat, har et helhetsansvar for alle tjenester i barnevernet som gir et bedre grunnlag for å kunne se de ulike tiltakstypene i sammenheng.

Disse medlemmer viser videre til at i budsjettavtalen om 2015-budsjettet mellom regjeringenspartiene, Venstre og Kristelig Folkeparti var det enighet om å øke rammetilskuddet til Oslo kommune med 10 mill. kroner for å styrke barnevernet. I tillegg til rammefinansiering har det siden 2011 blitt gitt midler til øremerkede kommunale stillinger. Både i 2017- og 2018-budsjettet ble Oslo kommune styrket med 15 mill. kroner. I 2018 får Oslo kommune et tilskudd på til sammen i underkant av 119 mill. kroner til 161,5 øremerkede stillinger i barnevernet. Tilskuddet forvaltes av Fylkesmannen. Oslo kommune har fra 2015 også fått økte bevilgninger til å kjøpe flere plasser i Sentre for foreldre og barn gjennom øremerkede midler.

Disse medlemmer viser til at regjeringen ikke mener det er behov for å gjennomgå finansieringen av andrelinjebarnevernet i Oslo, da det er Oslo som har ansvar for alle tjenester i barnevernet og fullt finansieringsansvar for barneverntjenestene, og at tilskuddene er økt i de senere år.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti støtter en slik gjennomgang av finansieringen av andrelinjebarnevernet.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Oslo kommune som den eneste kommunen også har ansvaret for det som kalles andre-

linjebarnvern. Det har lenge vært en situasjon hvor Oslo kommunes finansiering har vært mindre enn økningen i Bufetats budsjetter, noe som har gjort at Oslo kommunes andrelinjebarnvern har fått et etterslep på mange millioner kroner. Dette medlem mener det er svært urimelig at Oslos barn og unge som trenger hjelp fra barnevernet, skal ha dårligere økonomiske dekning for sine behov enn barn og unge i andre kommuner. Dette vil selvsagt øke utfordringene i områder som sliter med store levekårsforskjeller og problemer.

Dette medlem fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå finansieringen av andrelinjebarnvernet i Oslo kommune sammen med kommunen og sørge for at dette ikke underfinansieres.»

Forslag 15

Stortinget ber regjeringen øremerke midler til styrking av helsestasjoner i Groruddalen og Oslo Sør med god dekning av jordmødre.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at det er et sentralt mål for regjeringen å styrke det helsefremmende og forebyggende arbeidet for barn, unge og deres familier, inkludert tilbudet til gravide. Regjeringen har gjennom flere år satsset på å bygge opp et godt lavterskeltilbud til barn, unge og familier i kommunene.

Disse medlemmer vil særlig peke på at en viktig tjeneste rettet mot disse målgruppene er helsestasjons- og skolehelsetjenesten. I 2019 ble det bevilget til sammen om lag 1,3 mrd. kroner i kommunerammen og øremerkede tilskudd til disse formålene. Øremerket tilskudd i 2019 er på 430,4 mill. kroner, inkludert 40 mill. kroner til styrking av jordmortjenesten.

Disse medlemmer understreker at kommunene og bydelene står fritt til å styrke tjenesten med den kompetansen de ser størst behov for ut fra kunnskap om sine innbyggere, enten det er helsesykepleiere, jordmødre, leger, fysioterapeuter eller andre faggrupper.

Disse medlemmer viser til at regjeringen er særlig opptatt av å styrke det psykiske helsetilbudet til barn og unge, og nå arbeider med en opptrappingsplan for barn og unges psykiske helse.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, der Arbeiderpartiet prioriterer å bruke 100 mill. kroner mer enn regjeringen på lavterskel psykisk helsetilbud i alle kommuner og 50 mill. kroner ekstra på skolehelsetjenesten. Skolehelsetjenesten spiller en viktig forebyggende rolle fordi den kan fange opp elever i risikogrupper og gi hjelp og støtte gjennom vanskelige valg.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor det ble prioritert 150 mill. kroner mer til lavterskel psykisk helsetilbud.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til egne forslag i alternativt statsbudsjett for 2019 om en ny satsing på lavterskeltilbud i psykiatrien med 300 mill. kroner, øremerket satsing med 300 mill. kroner til flere helsesøstre, jordmødre og bedre skolehelsetjeneste.

Det er helt nødvendig med lavterskeltilbud i alle kommuner og forsterket tilbud i utsatte bydeler.

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen øremerke midler til styrking av helsestasjoner i Groruddalen og Oslo Sør med god dekning av jordmødre.»

Forslag 16

Stortinget ber regjeringen snarest sikre permanent tilstedeværelse av politiet og tilstrekkelige politiresurser i de områder av Oslo hvor ungdomskriminaliteten er økende.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti er opptatt av å sikre trygge lokalsamfunn. Disse medlemmer mener spørsmål om permanent tilstedeværelse av politi i spesifikke områder av Oslo må besvares på grunnlag av politifaglige vurderinger som ligger til politimesteren i Oslo. Det er politimesterens ansvar å sørge for en best mulig oppgaveløsning, herunder å vurdere intern organisering og ressursfordeling for å ivareta de oppgavene som politidistriktet totalt sett har.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til disse partiers alternative statsbudsjett siden 2014, der disse partier gang på gang har foreslått å bevilge mer til politiet enn regjeringen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til forslag fra Arbeiderpartiet i Representantforslag 39 S (2018–2019), som allerede er til behandling i Stortinget.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener det er viktig å sikre trygghet for innbyggerne i hele landet, og mener alle skal få hjelp når de trenger det. Forebyggende arbeid er en viktig politioppgave i hele landet, særlig rettet mot ungdom. Økende ungdomskriminalitet er en utfordring i flere områder, og flertallet mener det er viktig å håndtere utfordringene i alle byer og områder som sli-

ter med denne type problematikk. Samtidig som det må tas grep i Oslo, må også andre steder som opplever at ungdomskriminalitet er utbredt, få virkemidler til å håndtere dette. I områder hvor utfordringer krysser grenser, både formelle og strukturelle grenser i form av politidistrikt eller kommuner, må man sikre godt forebyggende arbeid på tvers av etater og grenser. De politifaglige vurderingene må avgjøre hvordan innsatsen mot ungdomskriminaliteten kan organiseres best mulig. På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen styrke innsatsen for forebyggende tiltak og kriminalitetsbekjempelse i områder med økende ungdomskriminalitet.»

Forslag 17

Stortinget ber regjeringen sørge for at de store byene i Norge har tilstrekkelige politiresurser, slik at politidistriktene kan ha varige og faste fagmiljøer med lokalkunnskap i utsatte områder for å drive forebygging av organisert kriminalitet, gjengproblematikk og familievold.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til svar fra statsråden på forslag nr. 16. Disse medlemmer viser også til at i forbindelse med Innst. 143 S (2017–2018) jf. Representantforslag 8:10 S (2017–2018), behandlet Stortinget 5. april 2018 blant annet forslaget:

«Stortinget ber regjeringen sørge for tilstrekkelige politiresurser i bydelene i de store byene i Norge med mål om å bekjempe organisert kriminalitet og gjengkriminalitet.»

Dette forslaget ble ikke vedtatt.

Disse medlemmer viser igjen til statsrådets brev av 5. september 2018 og mener regjeringen må legge til rette for tilstrekkelige politiresurser i hele landet. De føringene som ligger i statsbudsjettet, tildelingsbrev og Riksadvokatens rundskriv om mål og prioriteringer for straffesaksbehandlingen i 2018 (Rundskriv 1/2018), er tydelige på at den alvorlige kriminaliteten skal prioriteres. Den nye organiseringen i politidistriktene skal legge til rette for styrket innsats mot alvorlig kriminalitet. Innsats i utsatte områder er et satsingsområde for denne regjeringen.

Disse medlemmer understreker at det gjennom statsbudsjettet for 2018 ble gitt midler til en særskilt innsats på Grønland med totalt 17 mill. kroner, hvorav 7 mill. kroner til politiet, og i Oslo Sør med totalt 44 mill. kroner, hvorav 30 mill. kroner til politiet. Midlene til områdesatsing på Grønland på 17 mill. kroner er videreført i 2019 som en del av den nye Oslo Indre øst-satsingen, hvorav 7 mill. kroner til politiet. Til Oslo Sør-satsingen er det i 2019 bevilget 60 mill. kroner, hvorav 30 mill. kroner til politiet er videreført i 2019.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til forslag fra Arbeiderpartiet i Representantforslag 39 S (2018–2019), som allerede er til behandling i Stortinget.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener at det er svært viktig å få bukt med organisert kriminalitet og problemer med gjenger som har skapt uro spesielt i Oslo. Dette medlem mener dette ikke nødvendigvis krever de samme virkemidlene som ungdomskriminalitet og problemstillingen knyttet til ungdommer og barn som er gjengangere. Å sette likhetstegn mellom de ulike utfordringene gjør oss i dårligere stand til å håndtere dem. Slik dette medlem forstår det, handler forslaget først og fremst om gjengkriminalitet begått av ungdom i Oslo. Det er derfor påfallende at det ikke er foreslått tiltak som handler om forebygging, kontakt og kunnskap mellom politi og ungdommene for å motvirke kriminalitet og hindre rekruttering. I den sammenheng vil dette medlem vise til at det trengs et langsiktig og helhetlig løft for Groruddalen og Oslo Sør der forebygging og politiet må ha varig og fast tilstedeværelse i de miljøene hvor disse ungdommene er. Dette medlem viser for øvrig til merknader og forslag i Innst. 204 S (2018–2019) og til merknader under forslag 20.

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at de store byene i Norge har tilstrekkelige politiresurser, slik at politidistriktene kan ha varige og faste fagmiljøer med lokalkunnskap i utsatte områder for å drive forebygging av organisert kriminalitet, gjengproblematikk og familievold.»

Forslag 18

Stortinget ber regjeringen intensivere identifiseringen av pengestrømmene de kriminelle gjengene og lederne benytter, med mål om å begrense de kriminelle gjengenes hvitvasking, arbeidslivskriminalitet, kontantkjøp og pengetransport til opprinnelses-landene til gjengledernes familier.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til statsrådets brev av 5. september 2018, der det beskrives en rekke tiltak for å identifisere pengestrømmer med tilknytning til kriminell virksomhet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til forslag fra Arbeiderpartiet i Representantforslag 39 S (2018–2019), som allerede er til behandling i Stortinget.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener det er

svært viktig å hankses med gjengproblematikk så tidlig og grundig som mulig, for å unngå at problemet videreutvikler seg. Kriminelle gjenger må møte tydelige reaksjoner, og begrensning av penger og verdier vil være et viktig virkemiddel for å sette en stopper for aktiviteten. Det har de siste årene vært en stor økning av arbeidslivskriminalitet og økonomisk kriminalitet. Disse medlemmer er kritiske til regjeringens politireform, som har ført til en økning i konsulentbruk og byråkrati, mens flere politidistrikt sliter med økonomien. Disse medlemmer mener politidistriktene og påtalemyndighetene må styrkes ytterligere for å kunne håndtere stadig mer komplekse saker, samtidig som lokal tilstedeværelse må sikre beredskap i hele landet.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019 er politidistriktene derfor styrket med 500 mill. kroner. Disse medlemmer mener det er veldig bekymringsverdig at arbeidslivskriminaliteten blir grovere og omfanget større. For å sikre et trygt og velorganisert arbeidsliv og for å motvirke arbeidslivskriminalitet og sosial dumping har Senterpartiet prioritert 230 mill. kroner til dette formål i sitt alternative statsbudsjett for 2019.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at selv om det var store kriminalitetsutfordringer før, har Oslo andre kriminalitetsutfordringer enn resten av landet, og det har i de siste tre årene vært økning blant annet i ungdomskriminalitet og en oppblomstring av gjengkriminalitet. Det betyr at det er særdeles viktig at Oslopolitiet har nok ressurser til å stanse og forebygge kriminalitet og hindre at organisert kriminalitet og gjengkriminalitet får langvarig fotfeste. Da er det behov for sterkere kontroll med pengestrømmene, og for å inndra verdier og dyre gjenstander. Det vil være med på å ramme grunnlaget for gjengene. Politiet må i større grad også slå ned på trusler og utpressing, også i de tilfellene der ofrene ikke ønsker å anmelde. Det er behov for fagmiljøer som har en lokalkunnskap og tilstedeværelse som gjør dem i stand til å ha tillit og forebygge blant dem som bor der, og ungdommer spesielt. Da må man ha en kontinuerlig tilstedeværelse der hvor ungdomskriminaliteten øker, og ressursene til politiet må i større grad gå til disse områdene.

Dette medlem viser til at det er store verdier som ødelegges av kriminalitet, og at så lenge mange slipper unna med store verdier, vil problemet neppe avta. Dette medlem viser til merknader og forslag i Innst. 204 S (2018–2019) og til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett for 2019 med økte satsinger mot arbeidslivskriminalitet, økonomisk kriminalitet og skatteunndragelser, og til merknader under forslag 20.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen intensivere identifiseringen av pengestrømmene de kriminelle gjengene og lederne benytter, med mål om å begrense de kriminelle gjengenes hvitvasking, arbeidslivskriminalitet, kontantkjøp og pengetransport til opprinnelseslandene til gjengledernes familier.»

Forslag 19

Stortinget ber regjeringen vurdere sterkere bruk av lovhjemler til å gjøre beslag i store verdier og dyre gjenstander de kriminelle grupperingene besitter, og som de ikke kan godtgjøre at de har skaffet seg på lovlig vis.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti ser at regjeringen ønsker å legge til rette for en styrking av inndragningsinstituttet. På oppdrag fra Justis- og beredskapsdepartementet leverte professor Jon Petter Rui i august 2015 en betenkning som foreslår en lov om sivilrettslig inndragning. Disse medlemmer har merket seg at betenkningen har vært på høring, og nå er til oppfølging i departementet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til forslag fra Arbeiderpartiet i Representantforslag 39 S (2018–2019), som allerede er til behandling i Stortinget.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener en tydelig begrensning av penger og verdier i de kriminelle miljøene er et viktig virkemiddel for å begrense økonomisk kriminalitet og gjengproblematikk. Alle i Norge skal ha samme rettigheter og likhet for loven, grunnleggende rettsprinsipper skal selvsagt ivaretas også i disse saker. Det vurderes som virkningsfullt å stoppe pengestrømmer og gjøre beslag i store verdier som utvilsomt stammer fra kriminell virksomhet, og på den bakgrunn støtter disse medlemmer forslaget.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere sterkere bruk av lovhjemler til å gjøre beslag i store verdier og dyre gjenstander de kriminelle grupperingene besitter, og som de ikke kan godtgjøre at de har skaffet seg på lovlig vis.»

Forslag 20

Stortinget ber regjeringen sikre at politiet i større grad følger opp saker om trusler og forsøk på utpressing som de kriminelle miljøene er involvert i. Politiet bør i større grad benytte offentlig påtale i slike saker.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti konstaterer at de typer straffbare handlinger som nevnes i forslag nr. 20, anses å være blant dem som er gitt prioritet gjennom føringer i sentrale styringsdokumenter. Disse medlemmer viser også til Riksadvokatens rundskriv om mål og prioriteringer for straffesaksbehandling i 2018 (Rundskriv 1/2018) – gjengitt i statsrådets brev av 5. september 2018. Vurderingen i den enkelte sak er påtalemyndighetens selvstendige og uavhengige ansvar.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til forslag fra Arbeiderpartiet i Representantforslag 39 S (2018–2019), som allerede er til behandling i Stortinget.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ser med bekymring på tilfeller med bruk av trusler og utpressing. For å unngå at kriminelle handlinger ikke blir straffeforfulgt i alvorlige saker hvor fornærmede ikke ønsker å anmelde, er det ønskelig at politiet benytter offentlig påtale. Disse medlemmer vil understreke at politi og påtalemyndighet fortsatt skal foreta de faglige vurderingene og prioritere når offentlig påtale skal benyttes, og at dette ikke skal være en politisk styrt prioritering. Disse medlemmer vil likevel støtte forslaget for å gi et signal om at dette er et politisk ønske at skal tas i bruk i de mest alvorlige sakene.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Oslo har andre kriminalitetsutfordringer enn resten av landet, og det har i de siste tre årene vært en økning i blant annet ungdomskriminalitet og en oppblomstring av gjengkriminalitet. Det betyr at det er særdeles viktig at Oslo-politiet har nok ressurser til å stanse og forebygge kriminalitet og hindre at organisert kriminalitet og gjengkriminalitet får langvarig fotfeste. Da er det behov for sterkere kontroll med pengestrømmene, og for å inndra verdier og dyre gjenstander. Det vil være med på å ramme grunnlaget for gjengene. Politiet må i større grad også slå ned på trusler og utpressing, også i de tilfellene der ofrene ikke ønsker å anmelde. Det er behov for fagmiljøer som har en lokal kunnskap og tilstedeværelse som gjør dem i stand til å ha tillit og forebygge blant dem som bor der, og ungdommer spesielt. Da må man ha tilstedeværelse der hvor ungdomskriminaliteten øker, og ressursene til politiet må i større grad gå til disse områdene.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at politiet i større grad følger opp saker om trusler og forsøk på utpressing som de kriminelle miljøene er involvert i. Politiet bør i større grad benytte offentlig påtale i slike saker.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen gi Oslo kommune mulighet til å avskaffe kontantstøtte innenfor sitt område, hvor ressursene i stedet kan bli brukt til å få folk i arbeid, utdanning eller kvalifisering.

Forslag fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag til et program for opprustning av belastede bomiljøer, der barn og ungdom selv er med på å bestemme tiltak.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen intensivere identifiseringen av pengestrømmene de kriminelle gjengene og lederne benytter, med mål om å begrense de kriminelle gjengenes hvitvasking, arbeidslivskriminalitet, kontantkjøp og pengetransport til opprinnelseslandene til gjengledernes familier.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen vurdere sterkere bruk av lovhjemler til å gjøre beslag i store verdier og dyre gjenstander de kriminelle grupperingene besitter, og som de ikke kan godtgjøre at de har skaffet seg på lovlig vis.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen sikre at politiet i større grad følger opp saker om trusler og forsøk på utpressing som de kriminelle miljøene er involvert i. Politiet bør i større grad benytte offentlig påtale i slike saker.

Forslag fra Senterpartiet:

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen endre forskrift om startlån fra Husbanken, slik at søkerne som er unge eller førstegangsetterettere med betalingssevne, men uten egenkapital, skal være i målgruppen for å motta startlån. Det skal være opp til hver enkelt kommune å forvalte denne ordningen etter skjønnsmessige vurderinger lokalt, slik at alle kommuner kan bruke ordninger til å

sikre at unge og førstegangsetablerere får mulighet til å bosette seg i kommunene. Startlånsordningen deles i to ordninger, én for dagens målgruppe og én for unge førstegangsetablerere.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen, i statsbudsjettet for 2020, fremme forslag om å styrke det statlige bidraget til Groruddalssatsingen vesentlig samt utvide den til å inkludere Søndre Nordstrand.

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen inngå en langsiktig finansieringsavtale for områdesatsingen på minst ti år som gjensidig forplikter Oslo kommune og staten, og som understreker at forpliktelsen vil gå enda lenger frem i tid.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en langsiktig finansieringsavtale som styrker idrettsanlegg, infrastruktur for fritidsaktiviteter og langsiktige driftstilskudd til idrettslag og lokal frivillighet i områder hvor fattigdommen blant barnefamilier og ungdomsledigheten er stor.

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen innføre en pott som idrettsklubber kan søke om penger fra, slik at de kan ansette ressurspersoner i idretten for å motvirke klasse-skiller.

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen innføre en pott som Oslo kommune kan bruke til å redusere prisene og øke tilbudet ved kulturskolen i områder hvor det er mange familier som er fattige. Dette bør gjøres i samarbeid med aktivitetsskolen.

Forslag 12

Stortinget ber regjeringen gjeninnføre ordningen med universell gratis halvdagsplass i utsatte områder i Oslo.

Forslag 13

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om statlig finansierte ekstra barnehagelærere i kommunale barnehager i områder der mange av barna kommer fra lavinntektsfamilier.

Forslag 14

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en språkmilliard for bedre norskopplæring til dem som trenger det, slik at flere får mulighet til å lykkes i norsk samfunns- og arbeidsliv.

Forslag 15

Stortinget ber regjeringen innlemme kvinner som er avhengige av sosialhjelp, i målgruppen for Jobbsjansen.

Forslag 16

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om et særskilt statlig lærerløft og om miljøarbeidere i skolen i områder med stor fattigdom.

Forslag 17

Stortinget ber regjeringen fremme forslag til hvordan Husbanken kan gi unge og lavtlønte muligheten til å komme seg lettere inn på boligmarkedet gjennom å etablere flere leie-til-eie-modeller, åpne for å gi startlån til flere og delt eierskap, hvor unge og lavtlønte får egenkapital til å kjøpe bolig mot at Husbanken får sin andel tilbake ved salg.

Forslag 18

Stortinget ber regjeringen innføre en ungdomsgaranti som sikrer alle unge under 25 år rett til jobb, utdanning eller kvalifiseringstiltak i løpet av tre måneder.

Forslag 19

Stortinget ber regjeringen gjennomgå finansieringen av andrelinjebarnevernet i Oslo kommune sammen med kommunen og sørge for at dette ikke underfinansieres.

Forslag 20

Stortinget ber regjeringen øremerke midler til styrking av helsestasjoner i Groruddalen og Oslo Sør med god dekning av jordmødre.

Forslag 21

Stortinget ber regjeringen sørge for at de store byene i Norge har tilstrekkelige politiressurser, slik at politidistriktene kan ha varige og faste fagmiljøer med lokalkunnskap i utsatte områder for å drive forebygging av organisert kriminalitet, gjengproblematikk og familievold.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

Stortinget ber regjeringen styrke innsatsen for forebyggende tiltak og kriminalitetsbekjempelse i områder med økende ungdomskriminalitet.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 11. april 2019

Karin Andersen

leder

II

Dokument 8:240 S (2017–2018) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kari Elisabeth Kaski og Petter Eide om et langsiktig og helhetlig løft for Groruddalen og Oslo Sør – vedtas ikke.

Siri Gåsemyr Staalesen

ordfører

VEDLEGG**Brev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet v/statsråd Monica Mæland, datert 4. september 2018****Dokument 8:240 S (2017-2018) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kari Elisabeth Kaski og Petter Eide om et langsiktig og helhetlig løft for Groruddalen og Oslo Sør**

Jeg viser til brev datert 18.juni 2018, der det bes om Kommunal- og moderniseringsministerens vurdering av forslag til et langsiktig og helhetlig løft for Groruddalen og Oslo sør.

Forslagene omfatter ansvarsområder for flere departementer, og jeg har innhentet svar fra arbeids- og sosialministeren, barne- og likestillingsministeren, helse- og omsorgsministeren, kunnskaps- og integreringsministeren, kulturministeren, justis-, beredskaps- og innvandringsministeren og finansministeren, samt Oslo kommune.

Forslag nr.1

Stortinget ber regjeringen, i statsbudsjettet for 2019, fremme forslag om å styrke det statlige bidraget til Groruddalssatsingen vesentlig samt utvide den til å inkludere Søndre Nordstrand.

Svar:

I Groruddalssatsingen (2017-2026) er det bevilget 74,7 mill. kroner i de to første årene. Regjeringen har bevilget 38,9 mill. kroner i 2018 til Groruddalssatsingen. Dette er en styrking på om lag 6 mill. kroner fra 2017.

Regjeringen undertegnet en intensjonsavtale i mars om en ny områdesatsing i Oslo sør, der de overordnede rammene for satsingen ble lagt. Det er bevilget 30 mill. kroner i 2018 til en styrket politiinnsats med særlig vekt på å følge unge i risikozonen og forhindre rekruttering til miljøer som begår kriminalitet i Oslo sør. Den styrkede politiinnsatsen skal ses i sammenheng med det øvrige arbeidet i Oslo sør-satsingen. Det er bevilget om lag 14 mill. kroner for å komme i gang med øvrige tiltak.

I intensjonsavtalen legges det vekt på en helhetlig og effektiv innsats i utsatte lokalområder i Oslo, og at innsatsen organiseres så enkelt som mulig. Organiseringen av Oslo sør-satsingen ses i sammenheng med eksisterende organisering av Groruddalssatsingen. Stat og kommune utarbeider nå sammen en programbeskrivelse for Oslo sør-satsingen, som nettopp skal avklare en eventuell inkludering eller annen form for samordning av Groruddalssatsingen og områdesatsingen i Oslo sør. Programbeskrivelsen undertegnes i høst, og skal avklare mål og strategier, organisering, plan for evaluering og hvilke roller departementene, direktoratene og kommunen skal ha.

Regjeringen har et nært samarbeid med Oslo kommune om områdesatsingen både i Groruddalen og i Oslo sør. Vi vil vurdere behovene for statlige bidrag i forbindelse med statsbudsjettet for 2019.

Regjeringen skal også utrede hvordan staten best mulig kan legge til rette for effektiv innsats i byområder med særlig store utfordringer, som bidrar til å styrke kommunenes langsiktige arbeid på området, og hvordan staten kan samarbeide med og spre erfaringene til flere byer som har spesielle utfordringer. Eventuell fremtidig øremerking av midler til områdesatsinger vil bli vurdert i etterkant av at utredningen foreligger.

Forslag nr. 2

Stortinget ber regjeringen inngå en langsiktig finansieringsavtale for områdesatsingen på minst 10 år som gjensidig forplikter Oslo kommune og staten, og som understreker at forpliktelsen vil gå enda lenger frem i tid.

Svar:

I intensjonsavtalene for både Groruddalssatsingen og Oslo sør-satsingen er det enighet mellom partene om at de økonomiske rammene avklares i de ordinære, årlige budsjettprosessene. Områdesatsingene er et partnerskap mellom kommune og stat, der vi sammen utvikler og iverksetter tiltak og løpende vurderer finansieringsbehov. Regjeringen mener derfor det ikke er hensiktsmessig å inngå en gjensidig forpliktende finansieringsavtale på minst ti år og en forpliktelse som vil gå enda lenger fram i tid. Forpliktelsene er i tilstrekkelig grad sikret i de intensjonsavtalene og programbeskrivelsene som er undertegnet av begge parter.

Forslag nr. 3

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en langsiktig finansieringsavtale som styrker idrettsanlegg, infrastruktur for fritidsaktiviteter og langsiktige driftstilskudd til idrettslag og lokal frivillighet i områder hvor fattigdommen blant barnefamilier og ungdomsledigheten er stor.

Svar:

Regjeringen har gjennom spillemidlene til idrettsformål i 2018 fordelt 1 429 mill. kroner til bygging og rehabilitering av idrettsanlegg i kommunene, en økning på 105 % fra 2012. Det gis ikke spillemidler til drift av anleggene. Beløpet utgjør halvparten av samlede spillemidler til idrettsformål i 2018. Spillemidler til idrettsanlegg fordeles som rammetilskudd til fylkeskommunene. Den fylkesvise fordelingen skjer gjennom en beregningsmodell som vekter søknadsbeløp, innbyggertall

og eksisterende anleggsdekning. Anlegg i kommuner definert som pressområder kan få et tillegg på 15 % av ordinært tilskudd. Oslo mottok i år 122 mill. kroner fra tilskuddsordningen. Fordeling av midlene mellom de enkelte anleggene skjer på grunnlag av kommunale/fylkeskommunale prioriteringer og behovsvurderinger. Gjennom sin fordeling av rammetilskuddet mellom de enkelte anleggene har Oslo handlingsrom til å prioritere ulike geografiske områder i kommunen.

Gjennom spillemidlene til idrettsformål er det i 2018 fordelt 367 mill. kroner til lokale lag og foreninger. Beløpet har økt med 203 mill. kroner (123 %) siden 2013. Målet med tilskuddsordningen er å styrke rammebetingelsene for aktivitet og deltakelse i frivillige, medlemsbaserte lag og foreninger som driver idrett og fysisk aktivitet for barn og ungdom. Det er også et mål å understøtte den frivillige innsatsen i lagene og bidra til å holde kostnadene ved deltakelse i idrett og fysisk aktivitet nede. Midlene fordeles mellom kommunene basert på antall innbyggere i målgruppen 6-19 år. Lag og foreninger i Oslo mottar 38 mill. kroner fra ordningen i 2018. Det er idrettsrådene som er ansvarlige for fordelingen av midlene i de enkelte kommuner. Innenfor rammen av de overordnede føringene for tilskuddet står idrettsrådene fritt til å fastsette kriterier for fordelingen av midler mellom lagene.

Regjeringen har fordelt 18 mill. kroner til inkludering i idrettslag for 2019. Beløpet er 2,5 mill. kroner høyere enn tilskuddet for 2018 (15,5 mill.) Tilskuddet til inkludering i idrettslag skal senke terskelen for barn og unges deltakelse i idrett og fysisk aktivitet. Målet er at idrettslagene kan gi et bedre tilbud til jenter og gutter fra familier med lav betalingssevne og familier med minoritetsbakgrunn.

I tillegg mottar lokale lag og foreninger betydelige midler fra grasrotandelen. Samlet utbetalt beløp i 2017 var 455 mill. kroner, hvorav nesten 38 mill. kroner gikk til Oslo. Av beløpet på 455 mill. kroner mottok lag og foreninger på idrettsområdet 265 mill. kroner.

Lokale idrettslag mottar også midler over statsbudsjettet gjennom ordninger for merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner og merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg.

Det er bevilget inntil 5 mill. kroner til tiltak på frivillighetsområdet, kunst og kultur innenfor delprogram nærmiljø i Groruddalssatsingen 2017-2026. Nærmiljøkvaliteter i lokalområder i Groruddalen skal styrkes og innsatsen skal bidra til inkluderende lokalsamfunn der flere er aktivt deltakende.

Forslag nr. 4.

Stortinget ber regjeringen innføre en pott som idrettsklubber kan søke om penger fra, slik at de kan ansette ressurspersoner i idretten for å motvirke klasseskiller.

Svar:

Nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom forvaltes av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) og har som formål at alle barn uavhengig av foreldrenes økonomi skal kunne delta på viktige sosiale arenaer som ferie- og fritidsaktiviteter. Tilskuddsordningen er økt fra om lag 100 mill. kroner i 2014 til 270 mill. kroner i 2018. Det gjør at rekordmange barn i år kan delta på ferie- og fritidsaktiviteter. Kommuner, frivillige organisasjoner og andre aktører kan søke om midler. Fra 2018 mottar også idretten midler fra denne ordningen.

Forslag nr. 5

Stortinget ber regjeringen innføre en pott som Oslo kommune kan bruke til å redusere prisene og øke tilbudet ved kulturskolen i områder hvor det er mange familier som er fattige. Dette bør gjøres i samarbeid med Aktivitetsskolen.

Svar:

Både Kulturskolen og skolefritidsordningen/aktivitetsskolen (SFO/AKS) krever i utgangspunktet foreldrebetaling. Kommunene fastsetter selv prisen på tilbudene. Kommunene kan innføre moderasjonsordninger og andre tiltak for å gjøre tilbudet tilgjengelig for flere dersom man ønsker å prioritere dette. Oslo kommune har innført gratis deltidstilbud i AKS for de yngste elevene ved mange skoler, noe som gjør at også elever fra familier med lav inntekt kan gå på AKS. Oslo musikk- og kulturskoler har et utbredt samarbeid med byens grunnskoler og aktivitetsskoler. Stortinget har for øvrig bevilget midler til forsøk med gratis barnehage og skolefritidsordning, jf. omtale under tiltak nr. 6.

Stortinget har fattet anmodningsvedtak nr. 897, 13. juni 2017: «Stortinget ber regjeringen legge fram en egen stortingsmelding om en styrket kulturskole for framtiden.» Kunnskapsdepartementet har gitt Utdanningsdirektoratet i oppdrag å levere et kunnskapsgrunnlag om kulturskolene høsten 2019. Dette skal inngå i en varslet melding om barne- og ungdomskultur som Kulturdepartementet har ansvar for, jf. punkt om en slik melding i regjeringsplattformen. Det vil være naturlig at problemstillingen vedrørende økonomiske hindringer for deltakelse i kulturskolen for barn fra familier med lav inntekt inngår i denne meldingen.

Forslag nr. 6

Stortinget ber regjeringen gjeninnføre ordningen med universell gratis halvdagsplass i barnehagene i utsatte områder i Oslo.

Svar:

Kunnskapsdepartementet viser til den nasjonale ordningen med gratis kjernetid i barnehage 20 timer per uke for 3-5-åringer fra familier med lav inntekt. Inn-

tekstgrensen fra 1. august 2018 er 533 500 kroner, noe som gir en økning på 6 500 barn i målgruppen til totalt 33 800 barn.

Regjeringen mener at den etablerte ordningen er mer målrettet mot familier som har behov for tilbudet, enn en universell ordning vil være. En universell ordning vil innebære at også familier med høy inntekt omfattes, hvilket vil gi behov for økte bevilgninger. Regjeringen mener det er mer hensiktsmessig å prioritere familier og andre som har behov for støttetiltak.

Kunnskapsdepartementet viser også til at det i budsjettforliket for statsbudsjettet for 2017 ble bevilget 20 mill. kroner til forsøk med gratis barnehage og skolefritidsordning (SFO), jf. Innst.14 S (2016–2017). Forsøket skal være gjenstand for forskning slik at resultatene kan medvirke til utforming av en nasjonal ordning på lengre sikt, jf. omtale i Prop.1 S (2017–2018) for Kunnskapsdepartementet, s. 137. For å dekke helårseffekten ble det for 2018 bevilget 23,8 mill. kroner til tiltaket.

Forslag nr. 7

Stortinget ber regjeringen gi Oslo kommune mulighet til å avskaffe kontantstøtte innenfor sitt område, hvor ressursene i stedet kan bli brukt til å få folk i arbeid, utdanning eller kvalifisering.

Svar:

Regjeringen støtter stortingsrepresentantenes intensjon om å utjevne de forskjellene vi ser i Groruddalen og Oslo Sør, men deler ikke synet på å gi Oslo kommune en mulighet til avskaffe kontantstøtten innenfor sitt område.

Vi mener det ville være uheldig om en rettighetslov, som er ment å gi barnefamilier over hele landet en økonomisk mulighet til å tilbringe mer tid med barnet fram til det er to år, gjøres avhengig av bosted. Barnefamilier som oppfyller vilkårene for å motta kontantstøtte, bør ha rett til å motta ytelsen uavhengig av om de bor i Groruddalen, Oslo Sør eller andre steder.

Regjeringen mener imidlertid det har vært riktig å gjøre innstramminger i kontantstøtten av integreringshensyn. Dette er gjort ved å innføre et generelt krav om fem års botid i Norge for å ha rett til kontantstøtte. Botidskravet er ment å stimulere til at flere innvandrere kommer i arbeid og aktivitet, med den konsekvens at barna deres går i barnehage og blir godt integrert i det norske samfunnet.

Forslag nr. 8

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om statlig finansierte ekstra barnehagelærere i kommunale barnehager i områder der mange av barna kommer fra lavinntektsfamilier.

Svar:

Regjeringen har fastsatt en skjerpet pedagognorm i forskrift om pedagogisk bemanning i barnehager som innebærer at barnehagene minst skal ha én pedagogisk leder per syv barn under tre år og én pedagogisk leder per 14 barn over tre år. Videre har Stortinget vedtatt en bemanningsnorm i barnehageloven som innebærer at barnehagene minst skal ha én voksen per tre barn under tre år og én voksen per seks barn over tre år, jf. lovvedtak 64 (2017-2018), Innst. 319 L (2017-2018) og Prop 67 L (2017-2018). Både den skjerpede pedagognormen og bemanningsnormen trer i kraft 1. august 2018. Regjeringen har en ambisjon om å skjerpe kompetansekravet ytterligere, men det må vurderes i lys av utviklingen i antall barnehagelærere som blir utdannet og som blir i yrket, jf. Prop. 1 S (2017–2018). Både skjerpet pedagognorm og innføring av bemanningsnorm skal bidra til et bedre barnehagetilbud for alle barn og en utjevning av forskjeller mellom barnehager.

Oslo kommune mottar statlige midler gjennom områdesatsingene i Groruddalen og Oslo sør, og kan gjennom delprogrammet "Oppvekst og utdanning" søke om midler til tiltak. Det er dermed opp til kommunen å vurdere om man ønsker å søke om midler til ekstra barnehagelærere i utsatte områder. I tillegg ble den øremerkede tilskuddsordningen til tiltak for å styrke den norskspråklige utviklingen for minoritetsspråklige barn i barnehage lagt om fra 2017, noe som har gitt Oslo kommune en større andel av tilskuddet.

Forslag nr. 9.

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en språkmilliard for bedre norskopplæring til dem som trenger det, slik at flere får mulighet til å lykkes i norsk samfunns- og arbeidsliv.

Svar:

Regjeringen vil gjennomføre et *integreringsløft* og vil innen utgangen av 2018 legge frem en integreringsstrategi. Formålet for integreringsstrategien er økt deltakelse i arbeids- og samfunnsnivå blant innvandrere gjennom en helhetlig og samordnet innsats.

Som en del av dette arbeidet vil regjeringen reformere introduksjonsprogrammet og arbeide for å fornye og forbedre opplæringen i norsk og samfunnskunnskap. Regjeringen har blant annet nylig besluttet at det skal utredes hvordan opplæringen i norsk og samfunnskunnskap kan endres slik at flere oppnår høyere språklige ferdigheter gjennom opplæringen, og hvor målet er oppnådd kompetanse fremfor antall gjennomførte timer. Regjeringen har også besluttet at det skal utredes hvordan det skal innføres en plikt for kommunen til å stille krav om å delta i norskopplæring for mottakere av økonomisk sosialhjelp som på grunn av manglende språkkunnskaper ikke er selvhjulpne. Disse utredninge-

ne er en del av en større gjennomgang av introduksjonsloven og andre virkemidler på integreringsfeltet. Utredningen skal etter planen føre frem til et lovforslag som vil bli sendt på offentlig høring i løpet av våren 2019.

Arbeidet inkluderer også en gjennomgang av tilskuddsordningene på integreringsområdet. Kunnskapsdepartementet har nylig lyst ut en evaluering av per-capita-tilskuddsordningene på feltet, det vil si integreringstilskuddet, det særskilte tilskuddet ved bosetting av enslige mindreårige, tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap, og tilskudd til opplæring i norsk og norsk kultur og norske verdier for asylsøkere i mottak. Formålet er å vurdere tilskuddsordningenes grad av måloppnåelse samlet og enkeltvis, og vurdere om disse er effektive i ressursbruk og organisering.

Forslag nr. 10

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om et særskilt statlig lærerløft og om miljøarbeidere i skolen i områder med stor fattigdom.

Svar:

Fra høsten 2018 er det innført en norm for lærertetthet på skolenivå for 1.-10. trinn. Skoleåret 2018/19 skal gruppestørrelsen for ordinær undervisning være maksimalt 16 elever på 1.-4. trinn og maksimalt 21 elever på 5.-10. trinn. Fra høsten 2019 er målet at gruppestørrelsen for ordinær undervisning skal være maksimalt 15 elever på 1.-4. trinn og maksimalt 20 elever på 5.-10. trinn. Lærenormen vil gi lærere bedre muligheter til oppfølging av den enkelte elev.

Oslo kommune mottar statlige midler gjennom områdesatsingene i Groruddalen og Oslo sør, og skal gjennom delprogrammet "Oppvekst og utdanning" søke om midler til tiltak. Det er dermed opp til kommunen å vurdere om man ønsker å søke om midler til styrking av lærerstaben i skoler med områder med stor fattigdom, inkludert styrking av bruken av miljøarbeidere.

Forslag nr. 11

Stortinget ber regjeringen snarest mulig foreslå opprettelse av et program for opprustning av bomiljøer. Bomiljøpakken på 50 mill. kroner (som byrådet i Oslo allerede er i gang med) inngår i dette, der barn og unge i belastede bomiljøer selv er med på å bestemme tiltak.

Svar:

Oslo kommune satte av 50 mill. kroner på budsjettet i fjor til en "boligpakke". Midlene var øremerket boligsosialt arbeid og bomiljø i kommunale boliger. Halvparten av midlene ble øremerket til fysisk oppgradering i aktuelle bomiljøer. Den andre halvparten ble fordelt mellom 6 bydeler og en tilskuddspott som Velferdsetaten i Oslo kommunes har administrert. Tilskuddspotten har gått til boligsosiale tiltak i ideell og frivillig regi. For-

utsetningen for tilskudd var at tiltaket var grundig forankret i beboernes uttrykte ønsker og behov.

Bystyret vedtok i forbindelse med budsjettbehandlingen for 2018 å videreføre satsingen i bydelene og i Velferdsetaten, og det er satt av 25 mill. kroner til formålet i år. For 2018 har man valgt å prioritere utvalgte bomiljø i bydelene Bjerke, Gamle Oslo, Grorud, Nordstrand, Sagene, Stovner og Vestre Aker. Midlene er øremerket boligsosialt arbeid i kommunale boliger.

Bomiljøtiltak er en sentral del i alle områdesatsingene. Groruddalssatsingen har et delprogram for nærmiljøtiltak der bomiljøtiltak inngår. Områdesatsingene har blant annet en bomiljøtilskuddsordning rettet mot borettslag, sameier og velforeninger, samt andre ikke-kommersielle aktører som jobber for bedre bomiljøer (sosiale entreprenører, frivillige lag og foreninger). Dette vil også være en sentral del i områdesatsingen Oslo sør.

Bomiljøtilskuddet er en ordning som ble opprettet og administrert av Husbanken i forrige Groruddalssatsing, og som er videreført i en ny satsing administrert av Oslo kommune. I 2018 er det lyst ut 4 mill. kroner i indre øst, 5 mill. kroner i Oslo sør og 6 mill. kroner i Groruddalssatsingen. Tilskuddet finansieres av områdesatsingene og midler fra Husbanken. Også i denne ordningen prioriteres tiltak rettet mot barn og unge, og medvirkning blant beboerne er et krav.

Et godt bomiljø er en viktig forutsetning for gode levekår, og dette er en sentral del av statens samarbeid med kommuner som har levekårsutfordringer i byområder. Øremerking av midler til et eventuelt program for opprusting av bomiljø innen områdesatsingene, må gjøres i samråd med Oslo kommune.

Forslag nr. 12

Stortinget ber regjeringen fremme forslag til hvordan Husbanken kan gi unge og lavtlønte muligheten til å komme seg lettere inn på boligmarkedet gjennom å etablere flere leie-til-eie-modeller, åpne for å gi startlån til flere og delt eierskap, hvor unge og lavtlønte får egenkapital til å kjøpe bolig mot at Husbanken får sin andel tilbake ved salg.

Svar:

I Norge står eierlinjen sterkt. Over 80 prosent bor i en bolig de eier, og de fleste bor godt. Regjeringen vil at flest mulig skal ha mulighet til å eie sin egen bolig. Det har vi uttrykt direkte i regjeringsplattformen.

Hjelp til eie er også en viktig målsetting i regjeringens boligsosiale arbeid. Regjeringen ønsker derfor en aktiv bruk av leie-til-eie-modeller for å bistå vanskeligstilte på boligmarkedet, slik at de på lengre sikt kan kjøpe egen bolig. Husbanken har lagt til rette for at kommuner kan tilby slike løsninger til vanskeligstilte som ikke oppfyller kravene til startlån. For å finansiere leie-

til-eie tilbud kan kommunene bruke en kombinasjon av Husbankens virkemidler. Kommunene og husholdningen inngår en langsiktig avtale, hvor formålet er at husholdningen etter en avtalt leieperiode kan kjøpe boligen til avtalt pris.

I tildelingsbrevet til Husbanken for 2018 har jeg gitt Husbanken i oppdrag å stimulere til flere leie-til-eie-prosjekter.

Startlån er et viktig boligpolitisk virkemiddel som fremmer eierlinjen. I 2017 formidlet kommunene startlån for nesten 8,5 milliarder kroner. Det var det høyeste beløpet noen gang. For første gang utgjorde startlånet den største andelen blant Husbankens låneordninger. 6.905 husstander mottok startlån i 2017. Samtidig skal Husbanken være et supplement til det ordinære kredittmarkedet, ikke en konkurrent. I den forbindelse er det viktig å trekke frem boliglånforskriften, som i hovedsak er videreført frem til 1.1.2020.

En utvidelse av målgruppen for startlån vil kunne føre til at personer som ikke får lån i private banker, på grunn av gjeldende boliglånforskrift, vil kunne få startlån. Det ville føre til at startlånet virket undergravende på boliglånforskriften. Regjeringen kan derfor ikke tilrå en slik endring.

EØS-regelverket for statsstøtte slår også fast at det offentlige ikke skal gå inn i et velfungerende kredittmarked og ta markedsandeler fra private aktører. Dette for å sikre at kredittmarkedet skal fungere godt. Det innebærer at Husbanken ikke skal gi lån til f.eks. en nyutdannet ingeniørstudent som kan få lån i private banker etter å ha spart opp tilstrekkelig egenkapital.

En modell med delt eierskap ble vurdert av det regjeringsoppnevnte boligutvalget i 2011. (NOU 2011:15 Rom for alle, kap. 7.4.5). Utvalget ga ikke sin tilslutning til en slik modell, og viste bl.a. til at boligbeskatningen vil bidra til å redusere og nøytralisere etableringseffekten av en slik ordning. Utvalget viste også til at det for kommunene vil kunne kreve mer administrasjon og kostnader, f.eks. ved at den enkeltes betjenings-evne ikke bare skal vurderes en gang, men hver gang det er aktuelt å kjøpe seg opp i boligen.

Jeg er derfor av den oppfatning at modell med delt eierskap ikke vil bidra til at det blir enklere og rimeligere å etablere seg i boligmarkedet, men at det i stedet, i unødvendig grad, vil bidra til å komplisere kommunenes bruk av de boligpolitiske verktøyene.

Regjeringen er likevel opptatt av å hjelpe unge inn på boligmarkedet. Siden 2013 har ordningen med boligsparing for ungdom (BSU) blitt styrket to ganger. I 2013 var det samlede sparebeløpet i BSU på 150 000 kroner, i dag er dette beløpet 300 000 kroner.

Forslag nr. 13

Stortinget ber regjeringen innføre en ungdomsgaranti som sikrer alle unge under 25 år rett til jobb, utdanning eller kvalifiseringstiltak i løpet av tre måneder.

Svar:

Arbeidsmarkedet er nå i bedring, samtidig som vi har en aldrende befolkning. Det har økt etterspørselen etter arbeidskraft og ungdomsledigheten har gått noe ned. Å legge til rette for at utsatte unge fullfører utdanning og får innpass i arbeidslivet er høyt prioritert av regjeringen. Dette er av stor betydning for å sikre at utsatte unge får gode levekår gjennom hele livsløpet.

Ungdomsledighet er den viktigste årsaken til sosial eksklusjon og fattigdom blant unge og innebærer et stort tap av talenter som kan føre til varig utenforskap, tap av arbeidskraft og svekket økonomi, både for den enkelte og landet. Unge som ikke har fullført videregående skole, unge med psykiske problemer og unge med innvandrerbakgrunn er spesielt utsatte på arbeidsmarkedet.

Norge har en relativt lav andel unge som ikke er i arbeid, utdanning eller deltar i arbeidsrettede tiltak (NETS) sammenliknet med andre land, men andelen er

fremdeles for høy. Derfor er økt fullføring av videregående skole og arbeidsdeltakelse blant unge et prioritert innsatsområde for regjeringen. En aktiv arbeidsmarkedspolitik er viktig for å hjelpe ledige unge til arbeid og forhindre at utsatte grupper med svak eller utdatert kompetanse ekskluderes permanent fra arbeidsstyrken.

I Norge har vi tidligere hatt tre ungdomsgarantier med tre ulike målgrupper. Garantiene ga ikke ønsket effekt. Ulike målgrupper og innhold gjorde garantiene lite effektive og vanskelige å administrere, ifølge en Fafo-rapport fra 2015. Disse ungdomsgarantiene ble i 2017 erstattet av en ny og bedre ungdomsinnsats som regjeringen har iverksatt for at unge raskt skal få den bistanden de trenger for å fullføre skole eller få jobb. Innsatsen startet opp på Sør- og Vestlandet i 2017 og var landsdekkende fra 1.1.2018.

Denne nye ungdomsinnsatsen er en systematisk styrking av Arbeids- og velferdsetatens oppfølging av unge som ikke er i arbeid eller utdanning, med vekt på tidlig intervensjon og individuelt tilpasset oppfølging. Ungdomsinnsatsen er rettet mot unge under 30 år. Arbeidssøkere under denne alderen som ikke er i arbeid, utdanning eller annen aktivitet åtte uker etter at de ble registrert i NAV, vil bli tilbudt en individuelt tilpasset oppfølging fra Arbeids- og velferdsetaten. Målet er raskt å motivere og bidra til at unge som tilhører denne målgruppen, fullfører utdanning eller kommer i ordinært arbeid. Alle fylker er tilført midler til å styrke NAVs ungdomsteam og ansette flere veiledere som skal følge opp unge. Det er i alt bevilget 100 mill. kroner til innsatsen i 2018. Dette kommer i tillegg til den generelle priorite-

ringen av oppfølging av unge i NAV. Unge er også prioritert ved bruk av arbeidsmarkedstiltak. Arbeids- og velferdsdirektoratets årsrapport for 2017 viser at unge under 30 år er prioritert ved deltakelse på tiltak og arbeidsrettet oppfølging. Andelen med overgang til arbeid har økt fra 2016 til 2017, både blant arbeidssøkere og personer med nedsatt arbeidsevne under 30 år. Tall fra SSB viser at andelen ungdom (15-29 år) som hverken er i arbeid, utdanning eller opplæring er redusert fra 9 prosent i 2016 til 8 prosent i 2017.

Stortinget vedtok 29. mai 2017 endringer i opplæringsloven som innebærer at retten til videregående opplæring utvides. Den ene lovendringen innebærer at det innføres en direkte overgang mellom ungdomsretten og voksenretten til videregående opplæring, blant annet ved at det ikke lenger skal være krav om at videregående opplæring gjennomføres i løpet av en sammenhengende periode på fem år. Den andre lovendringen innebærer at det gis rett til videregående opplæring for de som har slik opplæring fra utlandet, og som ikke får denne godkjent som studie- eller yrkeskompetanse i Norge. Begge disse lovendringene trådte i kraft 1. august 2017.

Forslag nr. 14.

Stortinget ber regjeringen gjennomgå finansieringen av andrelinjebarnevernet i Oslo kommune og sammen med kommunen for å sørge for at dette ikke underfinansieres.

Svar:

Oslo kommune har ansvar for alle tjenester i barnevernet og har dermed også fullt finansieringsansvar for barneverntjenestene. Fordelen med et helhetlig finansieringsansvar er at kommunen får fritt handlingsrom til å bruke ressursene på en effektiv måte og der de gjør mest nytte. Oslo kommune har dermed en annen finansieringsform for barneverntjenesten enn det statlige barnevernet som kun har finansieringsansvar for andrelinjetjenesten.

Oslo kommune får sin bevilgning over Kommunal- og moderniseringsdepartementets kapittel 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner, post 60 Innbyggertilskudd til andrelinjetjenesten i barnevernet. Beløpet er siden 2016 oppjustert med anslått vekst i antall 1-18-åringer i Oslo, i tillegg til at det prisjusteres. Dette innebærer at tilskuddet følger anslått vekst i barnebefolkningen i Oslo. Oslo kommune mottar også midler til førstelinjetjenesten i barnevernet over kapittel 571 Rammetilskuddet til kommuner, post 60 Innbyggertilskudd.

Vurderinger av bevilgningsendringer til det statlige barnevernet gjøres ikke ut fra vekst i barnebefolkningen. Dette fordi det ikke er en entydig sammenheng mellom vekst i barnebefolkningen og aktivitetsvekst i det statlige barnevernet. Når Bufetat har blitt kompen-

sert for aktivitetsvekst, er dette gjort etter en konkret vurdering av situasjonen i etaten i sammenheng med at bruken av statlige tiltak har økt. Slik Barne- og likestillingsdepartementet vurderer det, er ikke situasjonen og behovet i Oslo direkte sammenlignbar med situasjonen i Bufetat pga. at Oslo kommune, i motsetning til Bufetat, har et helhetsansvar for alle tjenester i barnevernet som gir et bedre grunnlag for å kunne se de ulike tiltakstypene i sammenheng.

Blant annet ligger bruken av omsorgsplasseringer på et lavere nivå i Oslo enn landsgjennomsnittet. En vurdering av finansieringen til barnevernet i Oslo må derfor baseres på en konkret vurdering av situasjonen i kommunen, og ikke på bakgrunn av størrelsen av bevilgningene til det statlige barnevernet.

I Ot.prp. nr. 9 (2002-2003) Om lov om endringer i lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester, heter det at Oslo kommune selv skal ha ansvaret for finansieringen av tilbudet. Daværende Barne- og familiedepartementet ville følge utviklingen i kommunen nøye. Dersom tjenestetilbudet i kommunene skulle utvikle seg negativt i forhold til de øvrige regionene, heter det videre at regjeringen vil vurdere å fremme forslag om at særordningen for Oslo opphører.

I budsjettavtalen om 2015-budsjettet mellom regjeringspartiene, Venstre og Krf var det enighet om å øke rammetilskuddet til Oslo kommune med 10 mill. kroner for å styrke barnevernet. I tillegg til rammefinansiering, har det siden 2011 blitt gitt midler til øremerkede kommunale stillinger. Både i 2017- og 2018-budsjettet ble Oslo kommune styrket med 15 mill. kroner. I 2018 får Oslo kommune et tilskudd på til sammen i underkant av 119 mill. kroner til 161,5 øremerkede stillinger i barnevernet. Tilskuddet forvaltes av Fylkesmannen. Oslo kommune har fra 2015 også fått økte bevilgninger til å kjøpe flere plasser i Sentre for foreldre og barn gjennom øremerkede midler.

På denne bakgrunn mener regjeringen at det ikke er behov for å gjennomgå finansieringen av andrelinjebarnevernet i Oslo, da det er Oslo som har ansvar for alle tjenester i barnevernet og fullt finansieringsansvar for barneverntjenestene, og at tilskuddene er økt i de senere år.

Forslag nr. 15.

Stortinget ber regjeringen øremerke midler til styrking av helsestasjoner i Groruddalen og Oslo Sør med god dekning av jordmødre.

Svar:

Et sentralt mål for regjeringen er å styrke det helsefremmende og forebyggende arbeidet til barn, unge og deres familier, inkludert tilbudet til gravide. Regjeringen har gjennom flere år satset på å bygge opp et godt lavterskeltilbud til barn, unge og familier i kommunene.

En viktig tjeneste rettet mot disse målgruppene er helsestasjons- og skolehelsetjenesten og i 2018 er det bevilget til sammen om lag 1,16 mrd. kroner i kommunerammen og øremerkede tilskudd til disse formålene. Øremerket tilskudd i 2018 var på 307,2 mill. kroner, inkludert 20 mill. kroner i budsjettforliket til jordmørtjenesten. Kommunene og bydelene står fritt til å styrke tjenesten med den kompetansen de ser størst behov for ut fra kunnskap om sine innbyggere, enten det er helseøstre, jordmødre, leger, fysioterapeuter eller andre faggrupper. Det er derfor ikke hensiktsmessig å begrense eventuelle nye tilskuddsmidler til kun jordmødre.

Regjeringen er særlig opptatt av å styrke det psykiske helsetilbudet til barn og unge, og arbeider nå med en opptrappingsplan for barn og unges psykiske helse. Planen skal dekke både helsefremmende og forebyggende tiltak, samt behandlings- og oppfølgingstilbud til barn og unge. Helse- og omsorgsdepartementet utreder også å utvide formålet til helsestasjons- og skolehelsetjenesten til å omfatte behandling og oppfølging.

Forslag 16

Stortinget ber regjeringen snarest sikre permanent tilstedeværelse av politiet og tilstrekkelige politiresurser i de områder av Oslo hvor ungdomskriminaliteten er økende.

Svar:

I forbindelse med Innst.143 S (2017-2018) jf. Representantforslag 8:10 S (2017-2018), behandlet Stortinget 5. april 2018 blant annet forslaget «*Stortinget ber regjeringen sørge for at politiet har en permanent tilstedeværelse i bydel Søndre Nordstrand (Holmlia) i Oslo*». Forslaget ble ikke vedtatt.

Spørsmål om permanent tilstedeværelse av politi i spesifikke områder av Oslo må besvares på grunnlag av politifaglige vurderinger som ligger til politimesteren i Oslo. Det er politimesterens ansvar å sørge for en best mulig oppgaveløsning, herunder å vurdere intern organisering og ressursfordeling for å ivareta de oppgavene som politidistriktet totalt sett har.

Forslag 17:

Stortinget ber regjeringen sørge for at de store byene i Norge har tilstrekkelige politiresurser, slik at politidistriktene kan ha varige og faste fagmiljøer med lokalkunnskap i utsatte områder for å drive forebygging av organisert kriminalitet, gjengproblematikk og familievold.

Svar:

Det vises til svaret på forslag 16. I forbindelse med Innst. 143 S (2017-2018) jf. Representantforslag 8:10 S (2017-2018), behandlet Stortinget 5. april 2018 blant annet forslaget «*Stortinget ber regjeringen sørge for tilstrekkelige politiresurser i bydelene i de store byene i*

Norge med mål om å bekjempe organisert kriminalitet og gjengkriminalitet». Forslaget ble ikke vedtatt.

Regjeringen må legge til rette for tilstrekkelige politiresurser i hele landet. De føringene som ligger i statsbudsjettet, tildelingsbrev og Riksadvokatens rundskriv om mål og prioriteringer for straffesaksbehandlingen i 2018 (Rundskriv 1/2018), er tydelige på at den alvorlige kriminaliteten skal prioriteres. Den nye organiseringen i politidistriktene skal legge til rette for styrket innsats mot alvorlig kriminalitet. Innsats i utsatte områder er et satsingsområde for denne regjeringen. Gjennom statsbudsjettet for 2018 er det gitt midler til en særskilt innsats på Grønland med totalt 17 mill. kroner, hvorav 7 mill. kroner til politiet, og i Oslo Sør med totalt 44 mill. kroner, hvorav 30 mill. kroner til politiet.

Forslag 18:

Stortinget ber regjeringen intensivere identifiseringen av pengestrømmene de kriminelle gjengene og lederne benytter, med mål om å begrense de kriminelle gjengenes hvitvasking, arbeidslivskriminalitet, kontantkjøp og pengetransport til opprinnelseslandene til gjengledernes familier.

Svar:

Den organiserte kriminaliteten er i all hovedsak profittmotivert. Finansiell etterforskning og inndragning av straffbart utbytte er derfor viktig for å bekjempe den organiserte kriminaliteten. Flere straffebud vil kunne anvendes på den type virksomhet som nevnt i forslaget, herunder blant annet straffebudene som rammer hvitvasking, jf. straffeloven §§ 337 til 341. Etter straffeloven § 337 er straffen bot eller fengsel inntil 2 år. For grov hvitvasking fengsel inntil 6 år, jf. § 338. Dersom utbyttet stammer fra grovt ran, grov menneskehandel eller særlig grov narkotikaovertrødelse, er straffen fengsel inntil 15 år.

Straffeloven §§ 66 til 76 gir regler om inndragning. Det følger av straffeloven § 67 første ledd at utbytte av straffbar handling skal inndras, herunder også formuesgoder som trer istedenfor utbytte, avkastning og andre fordeler av utbytte, jf. annet ledd. I § 68 er det gitt regler om utvidet inndragning som etter nærmere vilkår gir hjemmel til å inndra alle formuesgoder som tilhører lovbrøteren hvis lovbrøteren ikke sannsynliggjør at formuesgodene er ervervet på lovlig måte, jf. annet ledd. Også eiendeler tilhørende lovbrøterens ektefelle eller samboer kan under visse vilkår inndras, jf. tredje ledd.

I Riksadvokatens rundskriv om mål og prioriteringer for straffesaksbehandlingen i 2018 (Rundskriv 1/2018) står det blant annet:

«Det er et kriminalpolitisk mål at straffbare handlinger ikke skal lønne seg, og inndragning må derfor stå sentralt i bekjempelsen av alle former for profittbasert kriminalitet og hvitvasking.» (side 6).

Videre står det: «Måltrettet etterforskning med sikte på inndragning av utbytte skal prioriteres høyere. Dette gjelder ikke minst i hvitvaskingsaker.» (side 8).

Inndragning nevnes også særskilt under omtalen av narkotikakriminalitet:

«Politiets arbeid med å avdekke bakmenn og inndragning av profitt må derfor i 2018 gis tilstrekkelig oppmerksomhet. Det er fortsatt et stort potensial for økt inndragning av utbytte relatert til narkotikakriminalitet. Innsatsen skal særlig rettes mot kriminelle nettverk og den illegale virksomheten som disse står for hva gjelder ulovlig produksjon, transport, smugling og omsetning. I samarbeid med tollvesenet og andre lands myndigheter skal det også rettes oppmerksomhet mot illegal handel med narkotiske stoffer via internett.» (side 9).

Hvitvaskingsloven

Hvitvaskingslovens formål er å forebygge og avdekke hvitvasking og terrorfinansiering. Loven pålegger derfor blant andre norske banker og betalingsforetak å gjennomføre særskilte tiltak overfor kundene sine. Dette omfatter legitimasjonskontroll, innhenting av opplysninger om kundeforholdets formål og tilsiktede art samt løpende oppfølging av kundeforholdet. Den løpende oppfølgingen skal blant annet ha som formål å avdekke transaksjoner som ikke er i samsvar med de opplysningene banken har om kunden.

Videre må disse aktørene gjennomføre nærmere undersøkelser når det avdekkes forhold som indikerer at midler har tilknytning til hvitvasking eller terrorfinansiering. Ett eksempel på forhold som utløser en slik undersøkelsesplikt, er når transaksjonen foretas til en person i et land eller område som ikke har tilfredsstillende tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering. Der som det etter de nærmere undersøkelsene er forhold som gir grunnlag for mistanke om hvitvasking eller terrorfinansiering, skal banken rapportere om dette til Enheten for finansiell etterretning (EFE) ved Økokrim.

På bakgrunn av rapporter om mistenkelige transaksjoner som EFE mottar fra rapporteringspliktige etter hvitvaskingsloven, utarbeides ulike etterretningsrapporter eller anmeldelser som formidles til politiet og kontroll- og tilsynsmyndigheter. Informasjonen kan bidra til at det reises straffesak eller fattes sanksjonsvedtak ovenfor kriminelle personer eller selskaper. EFE mottar og formidler også informasjon fra og til utenlandske finansielle etterretningsenheter.

Tolletatens arbeid med valutasmugling

Som ledd i Tolletatens oppgaver etter tolloven kontroller etaten kontanter og andre betalingsmidler som føres inn og ut av Norge. Kontanter og andre betalingsmidler med en verdi tilsvarende mer enn 25 000 kroner skal meldes, fremlegges og deklarerer for Tolletaten ved inn- og utførsel, jf. tolloven §§ 3-1, 4-10 og 4-11. Ved

hjelp av blant annet valutahunder avdekker Tolletaten årlig om lag 50 mill. kroner fordelt på om lag 800 saker.

Ved overtredelse av pliktene etter tolloven kan det illegges overtredelsesgebyr etter tolloven § 16-15. Slike overtredelser kan også innebære overtredelse av straffebestemmelser i tolloven § 16-2 flg. om ulovlig vareførsel. Overtredelsesgebyret utgjør normalt 20 pst. av beløpet. Ved strafferettslig forfølgelse kan hele beløpet beslaglegges av tollmyndighetene etter tolloven § 16-13 om beslag og eventuelt senere inndras etter bestemmelsene i straffelovens kapittel 13 om inndragning.

Det er tollregionen som avdekker overtredelsen som avgjør om den skal sanksjoneres ved illeggelse av overtredelsesgebyr eller anmeldes til politiet. Tolletaten anmelder alltid overtredelsen når det er mistanke om at beløpet stammer fra straffbare forhold eller når overtredelsen gjelder et betydelig beløp. Som ledd i Tolletatens oppgaver knyttet til inn- og utførsel av kontanter og andre betalingsmidler samarbeider etaten med Skatteetaten og Økokrim.

Valutaregisteret

Formålet med Valutaregisteret er å forebygge og bekjempe kriminalitet og bidra til riktig skatte- og avgiftsbetaling. Skatteetaten er behandlingsansvarlig for valutaregisteret, og har ansvaret med å samle inn opplysninger samt vedlikeholde og drifte registeret.

Politiet, Skatteetaten, Tolletaten, NAV Kontroll, Finanstilsynet og SSB har elektronisk tilgang til registeret. Norges Bank og Utenriksdepartementet har også tilgang til opplysningene i registeret samt bostyrer i konkursbo skal ha tilgang til opplysningene i registeret for å ivareta sine oppgaver etter konkursloven.

Registrering i valutaregisteret gjelder for:

- Overførslar fra bank eller finansinstitusjoner til eller fra utlandet, og opplysninger om betalere og mottaker av pengene bli rapportert. For bankoverføring fra Norge av beløp over 100 000 kroner eller tilsvarende i annen valuta skal det rapporteres hva overføringen gjelder og betalingsart.
- Kortbruk i utlandet (enkeltransaksjoner over 25 000 kroner rapporteres)
- Kjøp og salg av utenlandske sedler som overstiger 5 000 kroner, tilsvarende for uttak fra minibank

Utenlandske utstedte kort som benyttes i Norge blir rapportert til valutaregisteret etter de samme retningslinjer. Deklareringspliktig inn-/utførsel av betalingsmidler rapporteres av Tolletaten til valutaregisteret.

Valutaregisteret inneholder valutavekslinger og fysisk eller elektroniske overføringer av betalingsmidler inn og ut av Norge som rapporteres til Skatteetaten fra rapporteringspliktige. Siden formålet med valutaregisteret er å forebygge og bekjempe kriminalitet og bidra til riktig skatte- og avgiftsbetaling, er informasjonen

som legges inn ganske detaljert både mht. mottaker og avsender av midlene.

Skattedirektoratet har i samarbeid med sine partnere sett på hvordan potensialet fra valutaregistret kan utnyttes bedre. Dette gjelder både bruk/integrering av data fra registret i analyser som gjøres for å avdekke kriminelle pengestrømmer, herunder hvitvasking, og hvordan kvaliteten på innrapporteringer kan bli bedret. Registeret gir Politi og kontrolletatene muligheter til å kunne analysere på transaksjoner på en effektiv måte.

Forslag 19:

Stortinget ber regjeringen vurdere sterkere bruk av lovhjemler til å gjøre beslag i store verdier og dyre gjenstander de kriminelle grupperingene besitter, og som de ikke kan godtgjøre at de har skaffet seg på lovlig vis.

Svar:

Det vises til svaret på forslag 18. Regjeringen ønsker å legge til rette for en styrking av inndragningsinstituttet. På oppdrag fra Justis- og beredskapsdepartementet leverte

professor Jon Petter Rui i august 2015 en betenkning som foreslår en lov om sivilrettslig inndragning. Betenkningen har vært på høring, og er til oppfølging i departementet.

Forslag 20:

Stortinget ber regjeringen sikre at politiet i større grad følger opp saker om trusler og forsøk på utpressing som de kriminelle miljøene er involvert i. Politiet bør i større grad benytte offentlig påtale i slike saker.

Svar:

De typer straffbare handlinger som nevnes i forslaget anses å være blant dem som er gitt prioritet gjennom føringer i sentrale styringsdokumenter. Det vises også til Riksadvokatens rundskriv om mål og prioriteringer for straffesaksbehandlingen i 2018 (Rundskriv 1/2018). Vurderingen i den enkelte sak er påtalemyndighetens selvstendige og uavhengige ansvar.

